

อภิลोक

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เดี๋ยวมีปัญหาอะไรให้พูดมานะ ตอนนี้เราอ้อมกบทก่อน เพราะว่ามันมีข่าวเข้ามา บอกว่า หลวงตาโทรศัพท์มาบอกว่า พระสงฆ์ห้ามพูดวิจารณ์ห้ามพูดถึงบุคคลอื่น นี่เราจะบอกว่า มันไม่มีหรอก มันเป็นไปได้หรอก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราเข้าใจหลวงตาดี ถ้าเป็นหลวงตานะจะบอกคนจะเตือนคนต่อเมื่อคนๆ นั้นตาบอด คนตาบอดนี้เราต้องบอก เราต้องชักนำเพราะคนตาบอดมันทำความเสียหาย มันเดินไปไหน มันจะทำความเสียหาย แล้วพูดถึงคนตาบอดเห็นไหม เดินไปชนสิ่งใด ยังไม่รู้สิ่งนั้น ชนแล้วนะ ชนอะไรก็แล้วแต่ยังไม่รู้ว่ามันคืออะไรเลยนะ เพราะตามันบอด แต่คนตาดีนะ หลวงตาท่านรู้ว่าเป็นคนตาดี เราเป็นคนตาดี สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ว่าเราเดินไปแล้วจะเป็นภัยเป็นโทษ คนๆ นั้นคนที่ตาดีจะเข้าไปเหยียบหนามไหม ถ้าจะไปเหยียบหนามเหยียบไฟนี่คนตาดีจะหลบ จะหลีกเลี่ยง ถ้าเป็นประโยชน์ คนๆ นั้นจะทำ

ฉะนั้นพวกคนตาดีนี้หลวงตาไม่ต้องบอกหรอก ว่าควรทำอย่างไรและไม่ควรทำอย่างไร แต่ถ้าคนตาบอดนั้นต้องบอก ถ้าคนตาบอด ต้องบอกเลย ควรทำอย่างนั้นและไม่ควรทำอย่างนั้น แต่ถ้าเป็นคนตาดีแล้ว ถ้าไปบอกนี่มัน... เพราะอะไรรู้ไหม เพราะสิ่งนี้มันเป็น อภิลोक เวลาแสงสว่างขึ้นมามันเป็นอภิลोक ดวงอาทิตย์นี้เป็นอภิลोक แต่ดวงอาทิตย์นี้มันยังมีวันมอดนะ มันยังมีวันดับเพราะดวงอาทิตย์นี้ทางวิทยาศาสตร์วิจัยมาแล้วว่า อีกก็ร้อยล้านปีดวงอาทิตย์นี้จะดับ ธรรมชาติของมัน แม้แต่สิ่งนี้ยังดับ แต่ถ้าเป็นธรรม มันมีแสงสว่างขึ้นมาในใจแล้วเห็นไหม อภิลोक ไม่ใช่กาล ไม่ใช่เวลา

คำว่าไม่ใช่กาล ไม่ใช่เวลา ผู้ที่เป็นธรรมนะ อย่างเช่นหลวงตาท่านเป็นธรรม ท่านรู้ของท่าน ขนาดเราไม่มีคุณธรรมในหัวใจเลย เรายังรู้เลยว่าเราทุกคนเกิดมาต้องตายหมด ถ้าต้องตายหมดแล้วเราจะอยู่ค่าฟ้าหรือ เราจะอยู่คอยบอกคนโน้นคนนี้ตลอดไปหรือ มันเป็นไปได้หรอก มันเป็นไปได้ เพราะถ้าใครหูตาสว่างขึ้นมา คนนั้นก็

ประโยชน์ของเขา อันนั้นมันก็เป็นประโยชน์ของเขาละ อย่างเช่นมีเหตุการณ์วิกฤตขึ้นมา มุมมองของคนมันแตกต่างกันหลาย คนๆ หนึ่งบอกว่าสิ่งนี้ควรเข้าไปช่วยเหลือ บาง คนก็บอกว่ามันเป็นเรื่องของเขา นี่ก็เหมือนกัน คนที่หูตาสว่างแล้ว จะทำหรือไม่ทำมัน อีกเรื่องหนึ่งนะ หูตาสว่างแล้ว จะทำหรือไม่ทำนี่อีกเรื่องหนึ่งเพราะอะไร เพราะมันเป็น เวิร์เป็นกรรมเป็นวิกฤตเป็นอะไรต่างๆ ที่เราจะลงไปทำแล้วมันได้ประโยชน์หรือไม่ได้ ประโยชน์ แต่ถ้าเป็นการชวนชวย เห็นไหม ที่บอกว่า ให้หลวงตาสั่งว่า ห้ามทำอย่าง โน้นห้ามทำอย่างนี้ หลวงตาจะสั่งต่อเมื่อพวกเขาบอด พวกหูหนวก แต่ถ้าผู้ที่เป็นธรรม เป็นอภาลิโกนี้ ท่านไม่สั่งหรอก ไม่มีทาง ท่านไม่สั่ง ถ้าท่านสั่งท่านต้องสั่งบอกมาให้เอา แรงๆ ด้วย เพราะอภาลิโก

เรานั่งล้อมตาอยู่อย่างนี้เรามองมาในอากาศ มองมาเห็นภาพใหม่ เหมือนกันหมด เลย เราจะเถียงกันใหม่ คนจะเถียงกันคือคนตาบอด แต่คนตาดีไม่เถียงกันหรอก มาวัดนี้ ด้วยกัน ถ้าหลงก็หลงด้วยกัน ถ้าใครหลงก็หลงออกหนองตากยา แล้วก็วนกลับมาด้วยกัน ถ้ามาในรถคัน ไหนที่หลง มันก็หลงด้วยกันทั้งคันรถนั้นแหละ มันจะวนไปทั้งคันเลย ไอ้ คนที่ไม่หลงก็ไม่หลงด้วยกัน แล้วมันจะไปเถียงกันใหม่ เพราะเราอยู่ในเหตุการณ์นั้นมา ตลอด เราจะเถียงกันใหม่ เราจะไม่เถียงกันหรอก แต่ถ้าคนไม่เคยมาสิมันจะเถียง

ฉะนั้นครูบาอาจารย์ท่านเคยไปเคยมาอยู่แล้ว ถ้าพูดถึงถูกทางแล้วท่านจะบอกว่า ไอ้คนที่มันหลง ให้เล่นมันหนักๆ เลย แต่นี่มาบอกว่า หลวงตาสั่งว่า ห้ามพูดห้ามบอก ถ้า คนพูดอย่างนี้ละ แสดงว่าตาบอด ตาบอดหมายถึงว่า ตัวเราไม่มีความมั่นใจในตัวเอง เลย เราไปถึงที่ไหน เราเห็นภาพสิ่งใดแล้ว เราจะเอาภาพสิ่งนั้น เอาความเห็นสิ่งนั้นมา บอกชาวโลกเขาไม่ได้ อันนั้นไม่เป็นความจริง แต่ถ้าเราไปที่ไหน เราเห็นสิ่งใดแล้วเรา มาบอกชาวโลกเขา สิ่งนั้นถ้าครูบาอาจารย์ท่านรู้ท่านเห็นจริงด้วย ท่านสาธุนะ ท่าน ไม่ใช่ว่าจะสั่งไม่ให้พูดหรอก ท่านให้พูดเลย แล้วต้องพูดให้มากด้วย

คูตี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการปัจจุวัคคีย์ แล้วเทศน์ โปรคยสะ รวมได้ ๖๑ องค์ เห็นไหม “ภิกษุทั้งหลาย เธอกับเราเห็นใหม่ พันทั้งบ่วงที่เป็น โลกและที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน” ไอ้คำนี้สำคัญมาก อย่าไปซ้อนทางกัน ถ้าไป สองนี้มันเสียผลประโยชน์ ให้ต่างคนต่างไป ถ้า ๖๑ องค์ก็ให้เป็น ๖๑ สาย เพราะชาวโลก

เขาเดือดร้อนนัก ชาวโลกเขาต้องการธรรม เขาเดือดร้อนนัก เธออย่าไปซ้อนทางกันนะ มันเสียประโยชน์

นี่ถ้าเป็นความจริงนะ อย่าซ้อนทางกัน ให้ไปเผยแผ่ ให้ไปช่วยเหลือเขาใช้ไหม ไม่ใช่ว่าอย่าไป ถ้าเป็นอย่างนั้นนะ พระพุทธเจ้าบอกว่า ภิกษุทั้งหลาย เธอจงอย่าไปไหน นั่งอยู่กับเรา เพราะชาวโลกเขาร้อนนักก็ทิ้งมันไปซะ ชาวโลกเขาร้อนนักก็เรื่องของโลก เขาสิ โลกเขาจะร้อนก็ให้ร้อนกันไป ไอ้ ๖๑ องค์ที่พ้นทั้งบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์แล้วนั้นให้อยู่เฉยๆ ห้ามบอกใคร สั่งว่าห้ามพูดห้ามบอก มันเป็นไปไม่ได้ แต่จะบอกว่าเห็นไหม คุณสิ เวลาพระด้วยกัน ก่อนสมัยพุทธกาลนะ บิณฑบาตตอนเช้านี้มันจะมีลัทธิต่างๆ เห็นไหม พระพุทธเจ้าบิณฑบาต เขาก็บิณฑบาต แต่ก่อนจะบิณฑบาตมันยังมีเวลาเหลือ ท่านจะไปโด้ พูดธรรมะกัน แล้วมันมีพระไปพูดเห็นไหม เวทนามิเท่าไรร แล้วไปพูดผิด ในสุดตันตปิฎกมีบอกไว้เยอะมาก แล้วกลับมาหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเอ็ดเอานะ โมฆะบุรุษ ถ้าไม่รู้แล้วไม่ควรพูด มันพูดไปแล้วไม่ดี เขาถือว่าพระใช้ไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พูดนี้ถูกหมดเลย แล้วเจือจานเขาได้หมด

แต่ไอ้พวกตาบอดที่ว่า สั่งว่าไม่ให้พูด ไม่ให้พูดเพราะมันพูดไม่ถูกใจ มีในสุดตันตปิฎกมีเยอะมากนะ พระไตรปิฎกเรารื้อมาหมดแล้วละ เวลาเขาถามปัญหาเวทนามิเท่าไรร มีเวทนา ๒ เวทนา ๓ เวทนาเท่าไรร พูดไม่ถูกมันผิดใจ ไอ้อย่างนี้มันอยู่ที่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วยกัน ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติด้วยกันเห็นไหม เวลาพูดไป เวทนามิเท่าไรร เวทนามิ ๓ ใช้ไหม ทุกขเวทนา สุขเวทนา อุเบกขาเวทนา แล้วอายตนะเห็นไหม เวทนาอายตนะ ก็เวทนา ๖ เห็นไหม เวทนา ๖ อายตนะภายนอก เวทนานอก เวทนาใน เวทนา ๖ เวทนา ๑๒ เวทนา ๑๘ เวลาที่เราพูดธรรมะกันไปแล้ว เราจะแตกแขนงออกไป ถ้ามันแตกแขนงออกไปเราพูดอย่างนั้นไป มันเป็นอีกกรณีหนึ่งใช้ไหม แต่โดยหลักอริยสัจ เวทนาจึงคือเวทนา เวทนาจึงมีเวทนา ๓ แล้วถ้าเวทนา ๖ ละ เวทนา ๖ คืออายตนะ ทุกข์จาก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เห็นไหม นี่เวทนา ๖

แล้วเวทนานอก เวทนาใน เห็นไหม มันก็เป็น ๑๒ นะ แล้วเวทนา ๑๘ ละ นี่ถ้าปฏิบัติเป็นนะ โอ้อโฮ จะถามอะไรมามันเข้าใจได้หมดละ มันอธิบายได้หมด แต่เวลาไปพูดกับเดียรถีย์ เดียรถีย์บอกเวทนามิ ๒ มีสุขกับทุกข์ สุขเวทนา ทุกขเวทนา เพราะไอ้

เดียรถีย์มันต่อนเราจนใจ พอดต่อนเราจนก็มารายงานพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอก โมฆะ
 บรูช โมฆะบรูช พวกนี้พวกบรูชโมฆะ คือพระโมฆะ คือไม่มีความรู้ความเห็น ไม่รู้จักจริง
 แล้วไปพูดกับเขา ไปพูดไปได้แย้งแล้วมันผิดพลาดเห็นใหม่ โมฆะบรูช อย่างนี้ต่างหากที่
 พระพุทธเจ้าไม่ให้สอน แต่เวลา ๖๑ องค์ เธอกับเรา พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและที่เป็นทิพย์
 เธออย่าไปช้อนทางกันเลย คุณติ พระอัสสชิไปได้พระสารีบุตรมาเห็นใหม่ พระสารีบุตร
 ไปได้พระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะไปได้ลูกศิษย์ ๕๐๐ จะไปเอาสัญญาชัยมาด้วย คุณ
 ติ พระอัสสชิองค์เดียวไปเอามาได้อีกเป็นพันๆ เลย ถ้าพระอรหันต์นะ เธออย่าไปช้อน
 ทางกัน ฉะนั้นที่บอกว่า ห้ามพูดๆ นี้ ห้ามพูดต่อเมื่อคนตาบอดคนนะ แต่คนตาดี นี้ไม่มี
 หรอกที่ว่าห้ามพูด มันเป็นอภาลิโก ธรรมะนี้เป็นอภาลิโก ไม่มีใครเป็นเจ้าของ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม
 ธรรมะมีอยู่แล้ว ไม่มีใครเป็นเจ้าของ แต่ในปัจจุบัน ๕,๐๐๐ ปีนี้ ศาสนาพุทธมีองค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าของ เจ้าของเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้านี้เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ ก็เหมือนสิ่งที่ไม่มีเลย สิ่งที่ไม่มีเลยคือไม่มีใครเข้าใจ
 เลย แล้วพระพุทธเจ้ารื้อค้นขึ้นมา อย่างพวกเรา ถ้าพระพุทธเจ้าไม่รื้อค้นขึ้นมา สาวก
 สาวกจะทำกันไม่ได้ คุณติ ขนาดมีพระไตรปิฎกเห็นใหม่ พระไตรปิฎก คือตำรา คือธรรม
 และวินัย คือแทนองค์ศาสดา ในประเทศไทยทุกวัด วัดหนึ่งมีตั้ง ๓-๔ ตู้ มันยังเถียงกัน
 ปากเปียกปากแฉะเลย นี่ขนาดมีพระไตรปิฎกอยู่นะ แล้วถ้าไม่มีมันจะขนาดไหน มี
 พระไตรปิฎกก็เถียงกัน ที่สุดแล้วก็ต้องมาจบที่พระไตรปิฎก ต่างคนต่างอ้างว่าพุทธพจน์
 พระพุทธเจ้าว่าอย่างนี้ ๆ วัดหนึ่งมีพระไตรปิฎกอยู่ ๔-๕ ตู้ แล้วก็เถียงกันไปเถียงกัน
 มานะ ความเห็นก็แตกต่างกัน นี่ขนาดมีตำรานะ มันยังเถียงกัน มันยังเอาหัวชนกัน แล้ว
 ถ้าไม่มีมันจะไปไหนล่ะ มันก็เอาหัวจิ้มลงนรกนะสิ

ฉะนั้นจึงบอกว่า สิ่งที่ว่ามันเป็นธรรมและวินัย สาวกสาวกก็คือผู้ที่ได้ยินได้ฟัง
 ที่ว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิมนั้นดั้งเดิมอย่างไร ดั้งเดิมแต่กับคนที่วิวุฒิภาวะพอ เช่น
 พระพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะมารื้อค้นพระธรรมวินัยนี้ขึ้นมา คุณติ เวลา
 หมด ๕,๐๐๐ปี ไซ้ใหม่ ธรรมะไม่เคยเสื่อม ธรรมะไม่เคยเสื่อม ไซ้ สัจจะอันนั้นไม่เคย
 เสื่อม แต่หัวใจคนมันเสื่อม ปัจจุบันนี้ยังเถียงกันปากเปียกปากแฉะนะ แล้วต่อไปนะ
 ธรรมะใครธรรมะมัน จะต้องโปกหัวไว้เลยว่าธรรมะของมัน แต่ธรรมะในใจไม่มี

ฉะนั้น พอหมด ๕,๐๐๐ ปีไปนี่จิตใจคนมันเสื่อม ไม่ใช่ธรรมะเสื่อม คุณิ เวลาธรรมวินัยที่เราเข้าไปไม่ถึงเราเข้าไปไม่ได้ มันก็เสื่อมไป พอเสื่อมไปๆ ของมันมีอยู่แต่เราเข้าไปไม่ถึง เราเข้าไปได้โดยจินตนาการ เราเข้าไปได้แต่ความคิด แต่เราเข้าไปไม่ได้โดยเนื้อหาสาระ ถ้าเข้าไปได้โดยเนื้อหาสาระนะ คนที่จะเข้าไปถึงเนื้อหาสาระได้ มันเข้าไปได้เพราะเหตุใด เหตุอันนั้นต่างหากที่เป็นวิธีการเข้าไปสู่เป้าหมาย ที่ว่านิพพานคือเป้าหมาย แล้ววิธีการเข้าสู่เป้าหมายมันเข้าไปยังไง ใ้เห็นว่า นิพพานมีอยู่แล้ว มีอยู่แล้ว มีอยู่แล้วก็สะดุดแม่งเอาหัวทิ่มนิพพานเลย เหมือนสวมหมวก ถือใส่หัวไว้เลยว่ามีนิพพานมา มันไม่มีหรอก มันไม่มี มันต้องมีการกระทำ มีความจริงของมันขึ้นมา ถ้ามีความจริงขึ้นมา อันนั้นมันถึงเป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเห็น ไหมสิ่งที่เป็นสัจจะความจริงขึ้นมา มันทำขึ้นมาได้อย่างนั้น สาวก สาวกะ ได้ยินได้ฟัง

แล้วต่อไปเห็นไหม ที่ว่าศาสนาเสื่อม ศาสนาเสื่อม เวลาจิตใจคนมันเสื่อมไปๆ มันไม่เชื่อธรรมวินัย ธรรมวินัยมีอยู่ไหม มี ถ้าไม่มีอยู่ พระศรีอาริยมตไตรยจะมาตรัสรู้ได้ยังไง พระศรีอาริยมตไตรย แล้วอนาคตวงศ์อีก ๑๐ องค์นะ พระพุทธเจ้าข้างหน้า ที่ในพระไตรปิฎกบอกไว้แล้ว อีก ๒๐-๓๐องค์ที่มารอคิวอยู่ แล้วพระพุทธเจ้าแต่ละองค์ ได้ทีละองค์เดียวๆ กาลเวลาเป็นเท่าไร มันจะหมุนไปเท่าไร นี่พูดถึงธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม มีมันมีอยู่แล้ว แต่คนมันเสื่อม มันเข้าไปไม่ถึงทั้งๆ ที่ปัจจุบันนี้ ครูบาอาจารย์นะ เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ เราพูดมาเปรียบเหมือนเราเป็นสัตว์ แล้วครูบาอาจารย์เป็นความขี้ขาง ท่านจะเอาปลุก ข้างนี้ละ ถ้าข้างนี้มันยังฝึกไม่ได้ ความขี้ขางนี้ต้องเอามันอยู่ให้ได้ ถ้าไม่เอามันอยู่ให้ได้ ความขี้ขางจะบังคับข้างนั้นไป อย่างพวกเรานี้เหมือนสัตว์เลย มันต้องมีความขี้ขางประจำตัว ถ้าไม่มีความขี้ขางประจำตัว เราก็คจะเป็นควายตู้ มันจะดันของมันไปอย่างนี้ แล้วพอดันไปมันเจออะไรมันก็ว่ามันถูกไปอย่างนั้น แต่ถ้ามีความขี้ขางประจำนะ ความขี้ขางมันเอามันอยู่ มึงคือ คือก็ปลุกปลอง เป้าะ เป้าะ เลือดทั้งนั้น พอมัน โคนแล้วมันจะอยู่ พวกเราก็เหมือนกัน สาวก สาวกะ ถ้ามีครูบาอาจารย์เป็นอย่างนั้น

แล้วนี่เขาบอกว่าในธรรมะบอกไว้ อย่าให้เชื่อบุคคล ให้เชื่อธรรมะเถิด จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่าเชื่อบุคคลเลย ไซ้ จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เพราะบุคคลมันไว้ใจไม่ได้ แต่การว่าไว้ใจไม่ได้ แต่เวลาเราแสวงหา เราจะรู้ได้ อย่างเราประพฤติปฏิบัติ เราหาครูบาอาจารย์เราจะรู้ได้เลยว่า อาจารย์มีหรือไม่มี ถ้าอาจารย์ไม่มีนะ มันก็ใช้เล่ห์กล หลบไป หลีกมา หลีกมา หลบไป ธรรมะไม่พูดหรอก พูดอะไรก็ไม่รู้ วนไปวนมา แต่พูดธรรมะ

นะ เดียวจะพูดธรรมะนะ จะพูดธรรมะนะ เดียวจะพูดธรรมะนะ แล้วก็พูดอารมณ์กันไป
 อีกครึ่งชั่วโมง เดียวจะพูดธรรมะนะ แล้วก็อารมณ์กันไปอีกชั่วโมง พอจะพูดธรรมะ
 เอาไว้พุงนี้เถอะ มันไม่กล้าพูดหรอก มันอารมณ์กันไปแหม่งไปวันๆ นิ่ง ไอ้พวกนั้นใจ
 เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด ก็นิ่ง ธรรมะไง ก็มีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เราเป็นที่พึ่งเขา เขาก็จะ
 พึ่งเรา จะพึ่งกันอยู่นั่นนะ แล้วไม่มีอะไรเป็นที่พึ่ง เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด จงมีธรรม
 เป็นที่พึ่ง แล้วธรรมอยู่ไหนล่ะ

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรื้อค้อนของ
 ท่านขึ้นมาแล้วท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน พอท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่านนะ
 ท่านอ่อนน้อมถ่อมตน คนมีคุณธรรมในหัวใจนี้อ่อนน้อมถ่อมตนมาก หลวงปู่มั่นนะ ถ้า
 ไม่มีใครรู้จักหลวงปู่มั่นนะ จะไม่รู้ว่าจะองค์ไหนเป็นหลวงปู่มั่นเลย ไปถึงก็เหมือนหลวงตา
 องค์หนึ่ง ท่านแบกบริวารของท่านไป ไม่มีศักยภาพอะไรเลย มองข้างนอกกะดูไม่ออก
 เลย หลวงตาถึงบอกว่า ผ้าจีวรห่อทอง อยู่ข้างนอกนี้เหมือนผ้าจีวร คนมองนะ ไอ้อย่างเรา
 นี้ ไอ้โฮ ไหมนะเว้ย ห่มไหมเขียวมิง ไปไหนนี่รณานานานาหลังนะ นี่อาจารย์ใหญ่เลย
 นะ แต่หลวงปู่มั่นนะเวลาไปไหนไม่มีใครรู้จัก นี่ของจริงเห็นไหม อ่อนน้อมถ่อมตน แต่
 อย่าให้แสดงธรรมนะ ถ้าแสดงธรรมนะ หลวงตาบอกเลย แสดงธรรมที่วัดคอกยธรรมเจดีย์
 เวลาแสดงไปแล้ว มันเหมือนมันดันออกมาจากสัจจะความจริง ดันออกมาจากหัวใจ ท่าน
 เทศน์อยู่ที่โบสถ์วัดเจดีย์หลวง คนเดินไปเดินมานึกว่าพระทะเลาะกันนะ จนเขาเดินเข้า
 มาถาม พระทะเลาะอะไรกัน พระทะเลาะอะไรกัน “ไม่ใช่หรอก หลวงปู่มั่นเทศน์”

ถ้าเวลาเทศน์ แสดงสัจธรรม ถ้ามันขับออกมาจากใจ อันนั้นเป็นความจริง แต่มาดู
 รูปลักษณะภายนอกนะ เหมือนหลวงตาแก่ๆ องค์หนึ่ง ไม่รู้จัก นี่ความเป็นจริง เห็นไหม
 สัจธรรมมันมีความสุขในหัวใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันไม่ต้องการสิ่งใดเลย นี่มา
 บอกว่า เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด นี่ในบาลีนะ เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีบุคคล
 เป็นที่พึ่งเลย เพราะบุคคลนั้นมันพึ่งไม่ได้ บุคคลนี้มันเป็นคนที่โกล่ บุคคลนี้ไม่น่าพึ่ง พึ่ง
 ไม่ได้หรอก แต่! แต่ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเรามันมีธรรมในหัวใจ ธรรมมันอยู่ที่ไหน
 ธรรมมันอยู่ในกระดาดหรือ ธรรมมันมีภาชนะอะไรที่จะขังธรรมเอาไว้ได้นอกจาก
 พุทฺธะ ความรู้สึกอันนี้ แล้วความรู้สึกอันนี้มันค้นคว้ามันทำลายกิเลสออกไปแล้วจนมัน
 เป็นธรรมทั้งแท่ง พอมันเป็นธรรมทั้งแท่ง ธรรมมันไปสถิตในหัวใจของครูบาอาจารย์เรา

ในเมื่อธรรมมันไปสถิตในหัวใจของครูบาอาจารย์เรา เราจึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เราก็จะหวังพึ่งธรรมอันนั้น

แต่โลกมองผิดใจ มองว่านั่นคือบุคคลใด อย่างหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นก็เป็นบุคคล เพราะหลวงปู่มั่นก็เป็นมนุษย์ เป็นบุคคลคนหนึ่ง ไซ้ หลวงปู่มั่นเป็นมนุษย์คนหนึ่ง เป็นบุคคลคนหนึ่ง แต่ท่านมีธรรมในหัวใจเห็นใหม่ เองจึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีสิ่งอื่นใดเป็นที่พึ่งเลย ในเมื่อหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่น ท่านมีธรรมเต็มหัวใจของท่าน ท่านมีที่พึ่งเต็มหัวใจเลย ท่านมีธรรมเป็นที่พึ่ง ท่านมีความสุขของท่าน ท่านอยู่แบบทางโลกมองแบบฟ้าจี้รวเลย ไม่มีค่าในสิ่งใดเลย แต่ในหัวใจท่าน เทวดาอินทร์พรหมมาเฝ้าทุกคืนเลย มาอุปัฏฐาก มาฟังธรรมหลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นทุกคืนเลย เห็นใหม่ คนที่มีหุมิดา ท่านเคารพบูชาของท่าน ท่านมาฟังธรรมของท่าน โอ้เราพอมองนะ โอ้ สู้พระอาจารย์เราไม่ได้หรอก อาจารย์เรานะ โอ้โฮ ศักยภาพนะ ลูกศิษย์ลูกหายังมีบารมีกว่านี้อีก โอ้ นี่ หลวงตาเก่าๆ เอ้ รู้จักได้ยังไง เห็นใหม่ จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เราก็ไม่รู้ว่า ธรรมมันอยู่ที่ไหน แต่ทำไมเทวดาอินทร์พรหมเขารู้ว่า มีธรรมล่ะ

ฉะนั้น ถ้ามีใจเป็นธรรมทั้งแท่ง เราก็หวังพึ่งธรรมอันนั้น ถ้าหวังพึ่งธรรมอันนั้น เวลาเราไปหาท่านเห็นใหม่ ท่านเป็นผู้นำเรานะ ผิดถูกนะ หลวงตาท่านเล่าให้ฟังประจำว่าหลวงปู่มั่นจะเก็บหอมรอมริบ เป็นพระอรหันต์นะ คำว่าพระอรหันต์นะ เป็นสติวินัย สติวินัย พระอรหันต์ไม่มีอาบัติ เป็นอนาบัติ ถ้าสติวินัยแล้ว ไม่มีอาบัติ คำว่าไม่มีอาบัติ เพราะอะไร เพราะธรรมวินัยเป็นสมมุติ คำว่าสมมุติ กฎหมายนี้เป็นสมมุติ แต่จิตนั้นมันพ้นไปแล้ว เพราะมันไม่มีเจตนา ไม่มีการกระทำ ไม่มีอะไรแล้ว เป็นกิริยาเฉยๆ ไม่มีอาบัติ พระอรหันต์ไม่มีอาบัตินะ ไม่มีอาบัติอยู่ในใจของพระอรหันต์เพราะใจเป็นธรรมแล้ว

แต่ถ้ามาทางโลก มันมีอยู่ มีอยู่หมายถึงว่า มันเป็นเรื่องโลกวัชระเห็นใหม่ เพราะพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล ถ้าตัวเองสำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว เอ้ เราต้องลงอุโบสถใหม่ เราต้องปลงอาบัติใหม่ พระพุทธเจ้ามาโดยฤทธิ์เลย ถ้าเธอไม่ทำ แล้วสังคมสงฆ์จะอยู่กันยังไง สังคมสงฆ์ ผู้ที่เป็นปุถุชน ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาต้องมีแบบอย่าง เขาต้องมีผู้นำ แล้วผู้นำเห็นใหม่ คุณิ เวลาหลวงตาท่านบรรลุธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ บรรลุธรรมขึ้นมา เอ้ มันจะสอนกันได้อย่างไร คำว่าจะสอนได้อย่างไร เพราะอะไรรู้

ไหม เพราะว่ามันละเอียดอ่อนมาก คำว่าละเอียดอ่อน ตั้งแต่เป็นโศดาบันเป็นยังไง เป็นสทิทาคาเป็นยังไง เป็นอนาคาเป็นยังไง ถ้าสิ้นกิเลสนี้สิ้นยังไง แล้วโศดาปัตติมรรค สทิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค มันแตกต่างกันยังไง แม้แต่ความคิดเรานี้ ปัญญา ๆ นี้ไร้สาระ ใ้หนี่เป็นโลกียปัญญา มันเป็นปัญญาสามัญสำนึก เอ็งไม่ต้องใช้ปัญญาอะไรเลย มันก็ผุดขึ้นมาไอ้ความคิดของมึงนั่นนะ ไอ้ปัญญาอย่างนี้ ไอ้ปัญญาชี้หมา มันขึ้นมาเอง แต่โศดาปัตติมรรค ปัญญาในโศดาปัตติมรรคนั้นเป็นยังไง ปัญญาในสทิทาคามีมรรคนั้นเป็นยังไง ปัญญาในอนาคามีมรรคนั้นเป็นยังไง ปัญญาในอรหัตตมรรคนั้นเป็นยังไง แล้วผู้ที่สิ้นกิเลสไป มันต้องผ่านวิกฤตอย่างนี้ ไอ้โศ มันลึกซึ้งมาก แล้วจะสอนได้ยังไง หลวงตาท่านรำพึงตลอดเวลาที่ท่านอยู่ที่วัดคอยธรรมเจดีย์

สุดท้ายแล้วก็ “อ้าว แล้วถ้ามาถึงไม่ได้ แล้วเรามาถึงได้ยังไง” เห็นไหม นี่ ปัญหาของคน เราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ถ้าไม่ได้แล้วเรามาได้ยังไง เรามาด้วยวิธีการที่ท่านบากบั่นมา วิธีการที่บากบั่นมานี้มันบากบั่นมายังไง บากบั่นมาจากข้อวัตรอย่างที่ท่านหลวงปู่มั่น ท่านสอน ท่านคอยบอกเห็นไหม ความบากบั่นมาอย่างนั้น เห็นไหม ความบากบั่นนี้คือข้อวัตรปฏิบัตินะ “อ้อ มาได้ด้วย ข้อวัตรปฏิบัติ มาได้ข้อวัตรที่ครูบาอาจารย์เรารักษาอยู่นี่นี่ไง” แต่ทางโลกเขาบอกว่า อัตตakilมถานุ โยคนะมิง การทำตนให้ลำบากเปล่านะมิง แต่ครูบาอาจารย์ของเราบอกว่าที่ท่านมาได้ เพราะมาด้วยข้อวัตรปฏิบัติ

มาด้วยความบากบั่นอันนี้ไง นี่ถึงได้บอกว่าจะสอนได้ยังไง เวลามันคิดอย่างนี้ นี่ใจเป็นธรรม พอใจเป็นธรรมมันคิดได้เอง เวลาเราจะมาสอนคนเห็นไหม เพราะจิตใจที่มันผ่านมาอย่างนี้ เป็นอภาลิโก อภาล ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ถ้าใครบรรลุถึงแล้วนะ มันเป็นอย่างนั้น แล้วไม่ต้องมีใครบอกว่าควรไม่ควร เพราะในเมื่อहुตาสว่างแล้ว มันเป็นความจริงทั้งนั้น จะบอกต่อเมื่อคนตาบอด เอ็งอย่าไปบอกเขานะ ถ้าเอ็งบอกเขานะ เอ็งจะไปชี้นรกให้เขา เพราะมิงก็นรกกินหัวอยู่แล้ว มิงชี้ทางเขา ก็ชี้ทางเขาลงนรก เพราะฉะนั้นมิงอย่าพูด ถ้าหลวงตาจะบอกว่าอย่าพูดอย่าสอนก็ไอ้คนที่สอนนั่นมันตาบอด เพราะตาบอดมันชี้ทางไปไหน ชี้ทางลงนรกทั้งนั้น ถ้าชี้ทางลงนรกแล้วมิงจะได้อะไรละ ถึงได้ว่า ห้ามพูด

แต่ถ้าเป็นจริงนะ เป็นจริงเห็นไหม เป็นจริงมันเป็นอย่างนี้ เป็นจริงมันพิสูจน์ได้ เป็นจริงโดยที่ เรามีहुมีตา จับวัตถุสิ่งใดที่ตั้งอยู่ทุกคนเห็นด้วยกันหมด มันเห็นด้วยกัน

หมด นี่ตามความเป็นจริง นี่ อภาลีโก มันเป็นอภาลี มันไม่มีกาล ไม่มีเวลา แล้วถ้าคำว่าไม่มีกาล ไม่มีเวลา แต่เวลาของเราจะ ๑๐๐ ปีมันสั้นนัก ฉะนั้นถ้าวางหลักเกณฑ์ได้ ถ้ามีคนรู้ต่อไป มันจะได้สืบต่อกันไป ไม่ใช่ว่า ท่านไม่ให้ใครพูด ใครจะมีอำนาจ ใครจะบงการ กาลเวลา บงการชีวิตคน มันเป็นเวรเป็นกรรมของแต่ละบุคคล เป็นกรรมของสัตว์แต่ละตัวที่เกิดในวัฏฏะ ฉะนั้น ยังมีผู้รู้จริงสืบต่อไป ยิ่งเป็นความอบอุ่น ยิ่งเป็นความพอใจของครูบาอาจารย์ ไม่อย่างนั้นท่านจะบากบั่นตรากตรำอยู่นี้เพราะเหตุใด คำว่าบากบั่นตรากตรำอยู่นี้ก็เพื่อจะให้คนมันหูตาสว่าง แล้วถ้าคนหูตาสว่าง เอ็งพอจะมีร่องมีรอยเอ็งควรจะบอกเขาได้ แล้วเอ็งอย่าบอกๆ นี้ มันตัดรอน มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ นี้พอมันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่เวลาพูดเห็นใหม่ จริงๆ แล้วนะ ถ้าพวกเราเคารพธรรมจริง สิ่งที่เป็นจริงเห็นใหม่ เราจะสื่อสารกันได้ มันเป็นมงคลเห็นใหม่ ธรรมุสากัจฉา เอตมฺมํกลมฺมุตฺตมํ เห็นใหม่ ที่ว่าการสนทนาธรรมกันนั้น มันเป็นมงคลอย่างยิ่ง ถ้าการสนทนาธรรมเราต้องมีคุณธรรมแล้วสนทนาธรรมตามธรรมนั้นที่เป็นจริง อย่างเช่นถ้าเรามีสมบัติเท่าไร เรามีเท่านั้น

แต่นี้เราไม่พูดถึงสนทนาธรรมเลย เราไปพูดถึงว่าหลวงตาห้ามอย่างนั้น หลวงตาห้ามอย่างนี้ อ่างศักยภาพของครูบาอาจารย์ที่เป็นที่เชื่อถือของสังคม ไปกดถ่วงให้สังคมนั้น โคนบีบ กดถ่วงโดยศักยภาพของครูบาอาจารย์เรา นี้เวลาจะใช้ประโยชน์กับตัวเราเองนะ แล้วถ้าเวลาจะอ้างอิงก็ว่า หลวงตาเห็นด้วย หลวงตาเห็นด้วย แต่ตัวเองไม่เคยบอกว่าเราเห็นอะไรเลย ถ้าความจริงนะ ถ้าหูตาสว่างนะ เอ้า โยมมาที่นี่ โยมก็บอกสิว่า ศาลาเป็นยังไง เอ้อ มาที่นี้ นะ ศาลานี้หลวงตาวายังงั้น ศาลานี้หลวงตาวายังงั้น หลวงตาอยู่ที่อุดรนะ ไอ้เราเห็นของเราเองนะ มาที่ศาลานี้เราก็ก็นึกศาลาด้วยหัวใจด้วยสายตาของเรา ก็บอกออกมาสิ แม้แต่ศาลาที่เข้ามาเห็นแล้วยังไม่กล้าพูดอีกหรือ ทำไมต้องบอกให้หลวงตาบอกว่านี่มีเสาข้างละ ๖ ต้น ต้องให้หลวงตาบอกใช้ใหม่ หลวงตาบอกอย่างนั้น หลวงตาบอกอย่างนี้ เราจะย้อนกลับใจ ถ้ายังอ้างคนโน้นอ้างคนนี้อยู่ แล้วคนที่อ้างนั้นมีคุณภาพอย่างไร คนที่อ้างคนโน้นอ้างคนนี้อย่างเห็นใหม่ อ้างเล่ห์ไม่ได้ ธรรมะนี้ไม่อ้างเล่ห์ ธรรมะนี้จะออกมาจากใจ ถ้าธรรมะที่ออกมาจากใจ เหตุและผลที่ออกมาจนถึงจะเป็นความจริง

ฉะนั้นเวลาพูดกัน ต้องพูดกันด้วยเหตุและผล เหตุและผลที่ออกมาจากใจนั้น แล้วถ้ามันธรรมุสากัจฉา ในเมื่อสนทนาธรรมกันแล้ว มันแตกต่างหลากหลาย มันแตกต่าง

อย่างไร คำว่าแตกต่าง แตกต่างจากวิธีการนี้แตกต่างได้ แต่ผลนี้มันเหมือนกัน มาถึงที่นี่ คุณดู คนมาแต่ละจังหวัดก็มาคนละทาง แต่ก็มาถึงที่นี่เหมือนกันเห็นไหม มาถึงที่นี่ ปฏิบัติกรรมนี้ ไม่มีทางหรือกว่า มันจะแตกต่างกันอย่างไร แตกต่างกันอย่างจืด แตกต่าง แต่ผลมันอันเดียวกัน ถ้าผลมันอันเดียวกัน เวลาพูดออกมามันจะรู้จริง ถ้าแตกต่างนะ ที่นี้ คำว่าแตกต่าง อาจแตกต่างโดยวิธีการ มัน ฟ้ำกับเหว เลย ถ้าแตกต่างโดยวิธีการ ฟ้ำกับเหวเลย แล้วผลละ ผลมันอันเดียวกัน แล้วมันอันเดียวกันยังไง ฉะนั้นถ้ามันอันเดียวกันนี้มันผิดอันเดียวกันมันผิดเห็นไหม วิธีการ คุณดู คนจะมาที่นี้แหละ แล้วก็ไปออกเส้นพหลโยธินนะ ออกไปเรื่อย มันจะเข้าเพชรเกษมได้ไหม มันเป็นไปได้หรือ เส้นที่มาที่นี้เพชรเกษมนะ แต่ถ้าไปโผล่พหลโยธินละมันไปไหน มันก็ไปอีสานสิ นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติจะเป็นอย่างนั้น

คำพูดที่เราค้านอยู่ มันค้านตรงนี้ไง ค้านว่า ทำสมาธิยังไง ถ้าจิตไม่สงบ มันจะเกิดปัญญาอย่างไร ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้วปัญญาที่มันเกิดขึ้น มันเป็นอย่างไง โยมกินข้าวจบเมื่อกี้ โยมไม่รู้ว่ารสชาติเป็นอย่างไรเลย เราต้องจับ โยมทั้งหมดไปหาหมอ สงสัยพวกนี้ ผิดปกติ ในวิธีปฏิบัติก็เหมือนกัน เอ้าเอ็งจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่เอ็งก็บอกมาสิว่าเป็นอย่างไร บอกมาสิ บอกมาว่าเป็นอย่างไร บอกมาว่าทำอย่างไร เราไม่เคยพูดเรื่องอื่นเลย เราพูดแต่ตรงนี้ เราพูดแต่ข้อเท็จจริงนี้ เรื่องตัวบุคคลนี้เราไม่สนใจใครเลย เพราะพระอย่างนี้ มันมีมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลแล้ว สมัยพุทธกาลพระพุทธรูปเจ้าจะบัญญัติวินัยข้อไหนก็แล้วแต่ ฉัพพัคคีย์จะทำให้วุ่นวายไปหมดเลย ฉัพพัคคีย์เป็นพระคือมาบวชในพุทธศาสนา พระพุทธรูปเจ้าบัญญัติอะไรก็แล้วแต่ ฉัพพัคคีย์จะออกนอกกลุ่มออกทางไปหมด มันมีอย่างนี้มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล แล้วมันจะมีต่อไป

ฉะนั้น เราไม่เอาตัวบุคคลมาเป็นตัวตั้ง แต่เราเอาข้อเท็จจริงเป็นตัวตั้ง เพราะข้อเท็จจริงนี้ บุคคลที่ปฏิบัติ ต้องปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น ฉะนั้น ข้อเท็จจริงนี้มันจะกรองบุคคล กรองบุคคลว่าบุคคลปฏิบัติถูกหรือผิด ถ้ากรองบุคคลปฏิบัติถูกหรือผิด บุคคลคนนั้นจะได้ประโยชน์ที่พูดอยู่นี้ก็พูดเพื่อบุคคลที่เข้ามาประพฤติปฏิบัติเขาต้องการเอง เขากรองตัวเขาด้วยศีลธรรม ถ้าเขากรองตัวเขาด้วยศีลธรรมเหมือนกับเราทำ ความสะอาดสิ่งที่สกปรก สิ่งที่พวกเราได้ทำความสะอาดแล้ว สิ่งที่มีสกปรกมันจะสะอาดด้วยวิธีการที่ทำความสะอาด นี่ก็คือข้อเท็จจริง ฉะนั้นพูดถึงข้อเท็จจริง ไม่ต้องอ้าง หลวงตา ไม่ต้องอ้างใครเลย เราไม่เคยอ้างเลยนะ ใครบอกว่าลูกศิษย์ใคร ลูกศิษย์ใคร เอ้า

ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าไง ถ้าหลวงตาท่านรับนั้น มันเป็นความพอใจ ความที่หลวงตาท่านพอใจท่านประทับใจ ใอันมันเป็นเรื่องของครูบาอาจารย์เราไม่มีสิทธิ เราไม่มีสิทธิแต่เราพูดข้อเท็จจริง คำว่าข้อเท็จจริง ต้องพูดว่าข้อเท็จจริง

ถ้าจะอ้างหลวงตานะ เราจะไปเอาคำที่หลวงตาชมๆ เราไว้เนี่ยะ แล้วจะขึ้นป้ายหน้าวัดกุเลยนะ เยอะแยะไป ขึ้นหน้าป้ายหน้าวัดกุเลย หลวงตาชมไว้ว่ายังไง สังเกตได้เราไม่เคยเอาเรื่องนี้มาพูดเลย แล้วก็ไม่ได้เอาเรื่องอย่างนี้ออกมาพูด แล้วไม่เอามาใช้ประโยชน์เลย หลวงตาชมไว้ถ้าเป็นคนอื่นนะ มันต้องขึ้นสักไว้บนหัวกุเลย หลวงตาชมว่าอย่างนั้นๆ มันจะสักไว้หน้าผากเลย เราไม่เคยเอามาใช้เลยนะ ท่านพูดเยอะ แล้วพูดชมเยอะ แล้วพูดชมไม่ใช่ธรรมดา เวลาพูดชมคำไหน คำนั้นมัน “ต่อไปมันจะเป็นหลักที่นั่นต่อไปจะเป็นคนดีที่นั่น ต่อไปจะเป็น..” ท่านพูดอันนี้เพราะอะไรล่ะ เรามีลูกนะ ลูกเราไปออกทำมาหากิน สิ้นเดือนมันก็มาแบมือขอพ่อแม่ว่าเงินไม่พอใช้ ลูกคนนั้นจะเอาตัวรอดไหม ลูกคนไหนไม่ออกไปทำงาน ถึงเวลาสิ้นเดือน มันเอาเงินมาให้พ่อแม่มัน หนูเหลือเพื่อ หนูใช้ไม่หมด พ่อแม่คนนั้นจะมั่นใจกับลูกคนนั้นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าลูกศิษย์ของเราออกไปประพฤติปฏิบัติแล้วมันทำขึ้นมาแล้วประเทศไทยมันแคบนิดเดียว ทำอะไรไปท่านมีหุมิตาท่านรู้หมดแหละ เดียวนี้โลกยังแคบไปเลยอย่าว่าแต่ประเทศไทย เอ็งจะไปมุดอยู่ถ้าไหนก็แล้วแต่เขารู้กันทั้งนั้น ฉะนั้นกรณีอย่างนี้ ยิ่งอ้างอิงไม่มีประโยชน์หรอก มันไม่มีประโยชน์หรอก ทีนี้กรณีอย่างนี้ มันอ้างหลวงตา นี่เขาพูดมาว่าอ้างหลวงตาว่า ว่าไม่ให้เราพูด ไม่ให้เราพูด เพราะคำว่าอ้างหลวงตานี้เขาก็ลอยตัวไป แต่ข้อเท็จจริงนี้ทำไมไม่พูดล่ะ อย่างอื่นไม่มี อย่างอื่นไม่มี แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติกันมานั้นคือค่าน้ำเหลว คือไม่มีสิ่งใดตกผลึกในหัวใจเลย เพราะอะไร เพราะไอ้ที่บอกว่าปฏิบัติแล้วสบาย สบายนี้ มันเป็นกระแส ถ้าเราเข้าไปในสิ่งที่ว่าสบายๆ อย่างเช่นที่นี้ ถ้าเขาไม่กินเนื้อสัตว์ ทุกคนก็บอกว่าเนื้อสัตว์ไม่ดีเลยนะ กินผักอร่อย อร่อย แต่ที่นี้กินเนื้อสัตว์นะ ก็บอกว่า โอ๊ย ผักไม่ดีเลย กินเนื้อสัตว์ อร่อย อร่อย นี่ก็เหมือนกัน พอบอกว่า สบายๆ กูก็สบายๆ ไปด้วย

ถามจริงๆ เอะ มึงสบายจริงหรือเปล่า มึงสบายจริงไหม ถามจริงๆ เอะมึงสบายจริงหรือเปล่า ในเมื่อกิเลสนะ มันบีบบังคับไฟในใจของแต่ละบุคคล คนที่เกิดมานี้ทุกข์หมดเลย ทุกข์หมดเลย ต่อให้ร่ำรวยขนาดไหน ให้มีคนใช้ ๑๐๐ คน ให้มีคนอุ้มดูแลตลอดเลย

นะ มันก็ไม่พอใจมัน ใจนี้มันไม่เคยเต็ม ตัณหาความทะยานอยากล้นฝั่ง ไม่มีวันพอ ไม่มี!
 คนเกิดมานี้ทุกข์ทั้งนั้น แล้วพอมาปฏิบัตินะ ลูบๆ คลำๆ แล้ว สบาย โอ้ ดีดี โอ้ย ว่าง
 หหมดเลย อู๋ สบาย สบาย โอ้โฮ พุดแต่ปาก! เราไม่เชื่อหรือ เพราะทุกคนที่มาปฏิบัติ
 คนทุกคนที่เกิดมามีกิเลสหมด แล้วกิเลสตัวไหนล่ะ แค่กำหนดคุมมันเฉยๆ นะ แล้วมันจะ
 หมอบนอนให้เราตรวจสอบมัน มึงบอกกูที่ว่าที่ไหนมี บอกกูที่กูจะไปปฏิบัติด้วย มัน
 เป็นไปไม่ได้หรืออก มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แต่ที่ไม่มีใครพูดไซ้ไหม เพราะอะไร เพราะ
 มันพูดกันไปที่บอกหยิกเล็บก็เจ็บเนื้อ เห็นไหม พระเราไม่ควรติเตียนกัน ทุกอย่างไม่ควร
 ติเตียนกัน เราบอกว่า เราไม่ได้พูดถึงตัวบุคคลเลย เราเอาข้อเท็จจริง ความเป็นจริงนี้มัน
 เป็นไปไม่ได้ไหม ความเป็นจริงมันเป็นไปไม่ได้ ในเมื่อความเป็นจริงมันเป็นไปไม่ได้ ก็พูด
 ถึงข้อเท็จจริงนั้น เราก็เอาข้อเท็จจริงนี้มาพูดกันสิ เอาข้อเท็จจริงมาพูดว่ามันเป็นไป
 ได้ เพราะเหตุใด บอกที บอกที บอกทีสิว่าดูเฉยๆ แล้ว สะดุดนิพพานหัวทิ่มไปเลย บอกที จะ
 ทำข้างวะ อยากทำ อยากทำ ดูเฉยๆ แล้วสะดุดนิพพาน หกคะเมนไปเลย บอกทีสิ
 อยากจะไปหา มันเป็นไปไม่ได้หรืออก หาจนตาย มันก็ไม่เจอ

น้ำใสแล้วจะเห็นตัวปลา คนทำจิตสงบขนาดไหน ไสขนาดไหนนะ ก็ไม่เห็น
 กิเลส ไม่เห็นหรืออก ให้จิตสงบขนาดไหนก็ไม่เห็นกิเลสเพราะสมาธินี้ไม่เกิดปัญญา
 สมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ น้ำขุ่นๆ น้ำขุ่นๆ คือน้ำกับตะกอน มันเป็นเนื้อ
 เดียวกัน ความคิดโลกๆ ความคิดโดยสามัญสำนึก ความคิดโดยตัณหาความทะยานอยาก
 ความคิดโดยสัจจะ โดยสามัญสำนึกนี้ มันอยู่กับเรามาตลอด น้ำใสๆ คือตัวจิตแท้ๆ มัน
 ต้องมีพลังงานของมัน ไอ้ตะกอนนั้น มันก็อยู่ในน้ำนั้นมาตลอด แล้วเวลาเกิดปัญญา ก็
 เกิดปัญญาโดยตะกอนขุ่นๆ อย่างนี้ แล้วถ้าใช้ปัญญามากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าเป็น
 ปัญญาอบรมสมาธิ มันก็จะเกิดการตกผลึก ตะกอนนี้จะนอนกัน พอมันนอนกัน ก็เป็นน้ำ
 ใส น้ำใสขนาดไหนก็คือน้ำ ตะกอนก็คือตะกอน น้ำก็คือน้ำ มันจะอยู่กันอย่างนี้ตลอดไป
 ไม่มีวันชำระกันได้ ไม่มีหรืออก แต่ถ้าน้ำนั้นใสแล้วเห็นไหม พอเราใช้พุทโธๆ เป็นสมาธิ
 อบรมปัญญาหรือปัญญาอบรมสมาธิก็แล้วแต่ ตะกอนมันจะนอนกัน มันจะมีน้ำใส น้ำใส
 กับน้ำขุ่นแตกต่างกันไหม น้ำขุ่นๆ จิตตามความสามัญสำนึก เราก็อมทุกข์ อมสุขกันอยู่
 มีสุข มีทุกข์ กิ่งๆ ดิบๆ สุกๆ กันอยู่อย่างนี้ มันก็มีมาตลอดไซ้ไหม แล้วเวลาใช้ตรรกะเห็น
 ไหม ดูไปดูมา มันสบายใจก็ เอ้อ สบาย แต่เดี๋ยวมันก็ไม่สบาย สบายขนาดไหน มันก็
 ชั่วคราวแป๊บเดียว ไม่มี มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ที่บอก สบาย สบาย แล้วจะไม่สบายอีก

เลย เป็นไปไม่ได้ มันสบายชั่วคราว แล้วก็ไม่สบาย แล้วก็สบาย แล้วก็ไม่สบาย จะอยู่
 อย่างนั้นตลอดไป เป็นไปไม่ได้ แต่พอน้ำนั้นใสขึ้นมาเห็นใหม่ น้ำใสจะเห็นตัวปลา ไม่มี
 ทางเห็น เพราะสมาธิฆ่ากิเลสไม่ได้ แต่น้ำใสนี้เป็นประโยชน์มาก เพราะน้ำใส ปลาที่เรา
 จะเห็นได้ง่ายใช้ใหม่ น้ำขุ่นๆ ปลามันอยู่ในน้ำนั้น มันก็จะไหลไปตามน้ำขุ่นนั้น กิเลส
 ตัดหาความทะยานอยากนั้นอยู่ในเรตลอดไป แต่พอน้ำใสขึ้นมาเห็นใหม่ พอน้ำมันใส
 ปลามันออกมาเราเห็นปลาได้ใหม่ ปลามันออกมา มันว่ายมา ปลามันต้องออกมา ปลา
 มันจะอยู่โดยนิ่งๆ อยู่โดยที่มันไม่หายใจ อยู่โดยที่ไม่หาอาหาร เป็นไปไม่ได้

กิเลสของคน มันอยู่กับเรา มันมีตัดหาความทะยานอยากมันมีความเดือดร้อนของ
 มัน มันต้องไหลออกมาแน่นอน กิเลสในใจเรา มันมีความอยากของมัน มันต้อง
 แสดงออกไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง การแสดงออกทางใดก็ทางหนึ่ง ถ้ามีสติสัมปชัญญะ น้ำ
 ใสๆ นี้ แล้วเราสังเกตดู เพราะหลวงตา ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเป็นท่านบอกว่า ต้อง
 ขุดคุ้ยหากิเลส คนทำสมาธิ ถ้าน้ำใสๆ เห็นตัวปลานะ ฤทธิชัยพรสมัยพุทธกาลนะ มันเป็น
 พระอรหันต์หมดเลย เพราะมันเหาะเหินเดินฟ้าได้จิตมันสงบ น้ำมันใสตลอด แต่เขาไม่
 ขุดคุ้ยหากิเลสเพราะเขาพอใจในความใสนั้น เขาพอใจในสถานภาพของจิตนั้น เขาพอใจ
 ในการที่ว่าจิตนี้มันมีอภิญญา มันเหาะเหินเดินฟ้าได้ มันหายใจได้ เขาพอใจของเขา แต่
 เขาไม่เห็นปลา เขาไม่เห็นกิเลสไป

การขุดคุ้ยหากิเลส มันจะขุดคุ้ยยังไง มันถึงเห็นกิเลส การขุดคุ้ยนะ พิจารณาไป
 จนจิตเห็นอาการของจิต เพราะความคิดมันไม่ใช่จิต ความคิดเป็นเราใหม่ ถ้าความคิด
 เป็นเรานะ เราตายหมดแล้ว เพราะความคิดมันคิดมาแล้วมันหายไป ถ้าความคิดมัน
 หายไป เรามันหายไปแล้วเราก็ต้องตายสิ ความคิดมันเดี๋ยวก็มี เดี่ยวก็ไป เดี่ยวความคิด
 มันก็หายไป ความคิดไม่ใช่จิต เห็นใหม่ พอความคิดมันเกิดขึ้น ความคิดมันเกิดขึ้น
 เพราะกิเลส พอจิตมันใส พอน้ำมันใส ความคิดมันก็หยุดไป มันมาคิดเองใหม่ ไม่ได้ ถ้า
 คิดออกมานี้ มันเสวยอารมณ์ พอคิดนี้จิตมันเสวยอารมณ์ นี้ความที่มันเกิดขึ้นมา ความคิด
 ไม่ใช่จิต จิตมันใสๆ อยู่พอความคิด มันก็จะเขย่าให้ตะกอนนั้นแวบขึ้นมา ถ้าจิตมันทัน
 มับ จับได้ นี่ไง การขุดคุ้ยหากิเลสนี้เป็นงานอันหนึ่งนะ

อย่าว่าแต่ฆ่ากิเลสเลย แค่อ้างหากิเลสยังหาไม่เจอเลย เอ็งยังไม่รู้กิเลสเป็นยังไงเลย
 แล้วเอ็งบอกว่า ดู ดูแล้วเม่งสะคุนนิพพานเลย โอ้โฮ หัวทิ่มเลย มันมีอยู่แล้ว ไม่ต้องไป

หาที่ไหน ถ้าไปหาน้ำมันเป็นอรรถกถาโยค แต่ถ้าเดินไปสะดุดมันเลย เป็นของจริง ไม่มีทาง ไม่มีทางเพราะอะไร เพราะจิตนี้เป็นภวาสวะ จิตนี้เป็นภพ จิตนี้มันเป็นสถานที่ของมัน มันไม่มีอะไรไปสะดุดมันหรือ มันไม่มีทางจะเอาอะไรไปสะดุดมัน เพราะสิ่งที่ออกไปคือ อนุสัย คือสิ่งที่เกิดจากจิต เกิดจากภพ แล้วจะไปสะดุดที่ไหน ในเมื่อเกิดจากมัน เหมือนกับคลื่นไฟฟ้า ออกไปจากพลังงานแล้ว มันจะย้อนกลับไหม คลื่นไฟฟ้ามันก็ออกไปเรื่อยๆ จะกระจายหายไป นี่ก็เหมือนกัน ความคิดเกิดจากจิต แล้วความคิดมันออกไปแล้ว มันจะกลับมาสะดุดตัวมันไหม ไม่มีทาง มันเป็นไปไม่ได้

ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ ที่พูดนี้เพราะเขาบอกว่า หลวงตาบอกว่าห้ามพระสงฆ์พูดไป พระสงฆ์ไม่ได้พูดนะ ไม่ได้พูด แต่ที่พูดถึงข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงว่าถ้าห้ามกันอย่างนี้นะ มันแบบว่าประสาเรา เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อว่าหลวงตาจะพูดด้วย เราไม่เชื่ออะไรเลย เราว่านี่เป็นข่าวโคมลอย เห็นไหม หลวงตาบอกว่าหมานะ ไปไม้ไผ่ก็เห่าแล้ว นี่ก็เหมือนกัน พอข่าวมาก็เห่าแล้ว เห่าใหญ่เลย เพราะข่าวมันมาว่า เราไม่เชื่อตั้งแต่ว่าหลวงตาพูดแล้ว เราไม่เชื่อ แต่ที่พูดนี้ พูดด้วยเห็นถึงหัวใจของคน หัวใจของคนถ้าเป็นจริง เขาจะเป็นสุภาพบุรุษ เขาชอบข้อเท็จจริง เขาพูดกันด้วยเรื่องข้อเท็จจริง แต่ถ้าเป็นเจ้าเล่ห์แสนกล ตัวเองคอยป้องกันตัวเอง คอยหลบ ตัวเองเป็นตัวตุน ขุดดิน ขุดไปในรูเลยนะ แล้วก็กระจายข่าว ให้เป่าลมให้ใบไม้มันไหวข้างบนใจ แล้วให้กระต่ายมันตื่นตูมกันไป แต่ตัวเองเป็นตัวตุน มันขุดลงไปดินนั้น มันไม่กล้าพูดเรื่องตัวเอง ไม่กล้าพูดเรื่องจริง แต่สำหรับเราเห็นไหม เราพูดอย่างนี้มาตลอด เราพูดมาตลอด เราพูดแล้วบอกข้อเท็จจริง ก็เราต้องการข้อเท็จจริง คือเราต้องการให้สังคมที่ปฏิบัติมันได้ผลจริงๆ ใครปฏิบัตินะ ตามแต่จริตของตัว ตามแต่อำนาจวาสนาของตัว ปฏิบัติเอาบุญกุศลกัน ถ้าปฏิบัติไม่ได้ผล มันก็ปฏิบัติบูชา การปฏิบัติบูชาคือบูชาพระพุทธเจ้าเอาตัวเราบูชาพระพุทธเจ้า มันก็ได้บุญกุศลส่วนหนึ่ง ถ้าได้ข้อเท็จจริงก็ต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ถ้าไม่ได้ตามข้อเท็จจริงก็ปฏิบัติบูชาเพื่อบุญกุศล ก็เท่านั้น

แต่พอปฏิบัติไป มันจะสะดุดนิพพาน คนนั้นสะดุดกันทีหนึ่ง สะดุดสองทีสามทีก็ได้ นิพพานเลย อ้อหือ.. มหายานมันก็เป็นอย่างหนึ่ง เช่นก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง ก็เข้าใจ เข้าใจกันทั้งนั้น เพราะวิธีการสอนของแต่ละทิ ไปดูชิเบตติ มหายานนี้ เวลาเขานั่งห่มเห็นไหม ทำไมต้องใช้ผ้าหนาๆ เพราะเขาอยู่ในที่สูงอากาศมันเย็น อาหารของเขา ผักเขียวนี้ไม่ต้องพูดถึงเลย เพราะอุณหภูมิมันเกิดไม่ได้ อุณหภูมิความเป็นอยู่ของเขา เขาอยู่อย่างนั้น

ในเมื่ออุณห์ภูมิ ในเมื่ออุณห์ภูมิของเขา ความสำคัญของชีวิตของเขาเป็นอย่างนั้น คำสอนของเขาก็เพื่อเข้ากับอุณห์ภูมิ เข้ากับสังคมอย่างนั้น

ไอ้ของเรานะ พุทธศาสนาในประเทศไทย มันเหมือนในอินเดียเลย ชมพูทวีป เพราะมันมี ๓ ฤดู มีมะขามป้อม มีสมอ แหล่งน้ำต่างๆ ฤดูกาลนี้มันแบบว่าชมพูทวีปกับเมืองไทย อุณห์ภูมิหรือว่าสังคมมันใกล้เคียงกัน พอใกล้เคียงกัน คำสอนอย่างนี้มันสอนโดยเนื้อหาสาระข้อเท็จจริง มันชัดเจนกว่า มันชัดเจนกว่ามันเข้าถึงได้มากกว่า ก็

ว่ากันไปหลายๆ เรื่องนะ ถ้าพูดไปมันก็มากเรื่อง ฉะนั้นจึงบอกว่า มันเป็นอภาลีโก สิ่งนี้มันเป็นสังฆกรรม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ครูบาอาจารย์ สาธุ ท่านเป็นศากยบุตรพุทธชินโรต เป็นโอรสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศากยบุตร เป็นผู้เผยแผ่ธรรมะ ผู้เป็นครูบาอาจารย์ของพวกเรา เป็นผู้สั่งสอนพวกเรา เราเกิดมาพบท่าน เกิดมาพบสมณะเห็นไหม สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็นมงคลชีวิต เราเกิดมาพบท่าน ท่านเป็นมงคลชีวิตของเรา เรานับถือท่านเป็นครูบาอาจารย์ของเรา เราเคารพท่าน ด้วยหัวใจ เราไม่เอาตัวท่านเอาชื่อเสียงศักยภาพของท่านมาหาผลประโยชน์หรอก

ฉะนั้น ไม่ใช่มาพูดว่า เขาบอกหลวงตาโทรศัพท์มาสั่งมาเสียเราต่างๆ เราไม่คิดตรงนั้น เราสาธุ เราสาธุ เราเคารพครูบาอาจารย์ของเรา แต่สิ่งที่เราเอามาพูด เราเอามาพูดในทำนองที่ว่า เขาเอาสิ่งที่เราเชื่อถือศรัทธา เอามาเป็นผลประโยชน์ของการขยายความเพื่อประโยชน์ของเขา เขาเอาสิ่งนี้มาเพื่อเป็นประโยชน์ของเขา แต่ของเรา เราเคารพครูบาอาจารย์ของเราไว้เสียรเกล้า ไว้เคารพบูชา ไว้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเรา ที่พูด พูดเพื่อเหตุนี้ ไม่ใช่พูดเพราะว่าเห็นเขาพูดแล้วอยากจะพูด อยากจะดัง อยากจะพูด พูดเพื่อเอาชนะคะคานกัน ไม่ใช่ เราสังเวช สังเวชที่ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของสังคมไทย ก็จะเอาศักยภาพของครูบาอาจารย์ที่เขาเชื่อถือศรัทธากัน มาบอกว่าสั่งพระสงฆ์อย่างนั้นๆ ทั้งๆ ที่มันไม่เป็นความจริง เป็นความจริงไปไม่ได้ เพราะหลวงตาท่านไม่เคยจับโทรศัพท์! หลวงตาไม่เคยโทรศัพท์ไปหาใครหรอก มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเราเคยอยู่กับท่าน เรารู้นิสัยท่าน เราอยู่ข้างๆ ท่าน แล้วเอ็งเป็นใคร เอ็งมาจากไหน เอ็งเป็นคนนอก แล้วเอ็งเอาเรื่องของท่านมาพูดมากระจายข่าวกัน มันเป็นเรื่องหาผลประโยชน์กันจากชื่อเสียงศักยภาพของท่าน เราพูดออกมาไม่ใช่พูดเพราะตื่นข่าวนะ ไม่ใช่พูดเพราะ โอ้ เขาพูดแล้วแห้วจะตื่นตื่นไปนะ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่อง

ที่เป็นไปไม่ได้ที่นิสัยหรือศักยภาพของหลวงตาท่านจะทำอย่างนั้น แล้วถ้าเป็นจริง คุณท่านพูดประจำนะ พูดถึง หลวงปู่ลี ว่าหลวงปู่ลี ต้องช่วย ต้องออกมาช่วยสิ หลวงปู่ลีต้องช่วยกันหน่อย ต้องออกมาช่วย คือคนมีศักยภาพ ออกมาช่วยเพื่อมาช่วยสังคม เพื่อมาคอยชี้นำสังคม ให้สังคมมันถามมา เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ท่านยังออกมาช่วยเลย แล้วท่านพูดกันเป็นภายใน ไม่ใช่ที่ท่านทำสำเร็จแล้วท่านมีที่พึ่งจริงแล้ว ท่านจะเก็บตัวอยู่อย่างนี้ไม่ได้ นี่หลวงตาท่านพูด ท่านทำของท่านได้จริงแล้วท่านต้องออกมาเพื่อสังคมด้วย นี่เวลาท่านพูดนะ ไปพูดกันส่วนตัว ไม่มาพูดกันอย่างนี้หรอก

แต่ที่เขาเอามาพูด เพื่อจะเป็นศักยภาพของเขา เพื่อให้เห็นว่า เพราะพวกเราที่เชื่อถือศรัทธาครูบาอาจารย์เราแล้ว ถ้าฟังอย่างนั้น ก็เท่ากับว่า อืม ใช่ แล้วเราก็เลยเบนแต่็ดแต่เลย เราก็โดนบีบี่เลย ใ้หนีพูดถึงสังคม คำว่ามันเป็นกระแสสังคมนะ แต่ใจเรา เราไม่เชื่อหนึ่ง แล้วไม่หวั่นไหวหนึ่ง แต่พูดนี้ ถึงได้บอกว่าเขาจะพูดอะไรออกมาก็แล้วแต่เพื่อประโยชน์ของเขา แต่เรามีข้อมูลของเรา แล้วเราก็ไม่เชื่อในสิ่งที่เขาพูด เราถึงบอกว่าเขาเป็นคู่แข่ง เป็นแดนที่หลบเลียงเอาตัวรอดอยู่ใต้ดินแล้วปล่อยกระแสออกมาเพื่อให้สังคมปั่นป่วน ที่พูดนี้ เราพูดเพื่อสังคม พูดเพื่อความเข้าใจ ไม่ใช่ให้ใครก็แล้วแต่จะมาจุดกระแสยังงี้ก็ได้ ไม่ใช่ เว้นไว้แต่สังคม เช่น ครูบาอาจารย์ท่านล่วงไปแล้ว แล้วพวกเราที่อยู่ในแวงวงของท่าน เคยเห็นจิตนิสัยของท่าน ถ้าไม่อยู่แล้วเขาจะพูดยังงี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง เช่น เราจะพูดสมัยพุทธกาลสองพันกว่าปีใครจะพูดอะไรก็ได้ เพราะไม่มีใครยืนยันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าพวกเราหมดยุคหมดสมัยไปแล้ว เราจะพูดมันไปอีกเรื่องหนึ่ง แต่ตอนนี้ไม่ใช่ ตอนนี้หลวงตาก็ยังอยู่ ลูกศิษย์ลูกหาของท่านก็ยังอยู่ แล้วพูดพล่อยๆ อย่างนี้ มีศีลหรือเปล่า? มีศีลจริงหรือ? เป็นพระจริงหรือ? เอวัง

จะมีอะไรไหม เคียวจะหาว่าเวลาให้พูดแล้วไม่กล้าพูด

โยม : ขออนุญาตกราบถามคราวที่แล้วที่ท่านพูดถึงว่า ไม่มีผู้เป็นอนัตตาไหมเจ้าคะ ตอนนั้นไม่เข้าใจ ตอนนี้ก็ยังไม่เข้าใจ

หลวงพ่ : ว่าไป

โยม : คือที่ท่านชี้ว่าไม่มีผู้เป็นอนัตตาไหมเจ้าคะ

หลวงพ่ : ใช่

โยม : แล้วตรงนี้ไม่เข้าใจเจ้าค่ะ

หลวงพ่ : เราอธิบายเอง เราอธิบายตรงนี้แหละ เราอธิบายว่า เขาบอกว่า สรรพสิ่งต่างๆ เป็นอนัตตาเห็นใหม่ มันเป็นอนัตตาอยู่แล้ว ทุกสิ่งเป็นอนัตตาอยู่แล้วแต่เราไม่รู้ไม่เห็นเอง จริงไหม คำสอนเขานั้นแหละ อะไรก็เป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตาอยู่แล้ว แคร์ู้เท่านั้นก็จบ เราก็เลยถามกลับว่า ไม้ๆ นี่เป็นอนัตตาไหม อุณหภูมิความร้อนเป็นอนัตตาไหม เราถามโยมต่างหาก ทีนี้พ่ถามโยมแล้ว โยมกลับมาถามเราว่า ไม้ๆ เป็นอนัตตาไหม ไม้ๆ ไม้มันๆ มันย่อยสลาย คำว่าอนัตตา คือว่าถ้าเป็นไตรลักษณ์ใช่ไหม มันมีอนิจจัง ความที่เป็นอนิจจัง มันจะเป็นทุกข์ ความทุกข์นี่จะเป็นอนัตตา ไตรลักษณ์ ถ้าจิตมันเห็นไตรลักษณ์แล้ว มันจะปล่อยวางเพราะการเห็นไตรลักษณ์ ฉะนั้นจิตมันเห็นไตรลักษณ์

อย่างเช่นที่เราทำความสงบของใจกันอยู่นี้ มันเป็นอนิจจังไหม มันเป็นอนิจจัง เขาบอกว่าสมาธิ เขาสอนกันเองนะ ว่าสมาธิก็เป็นอนัตตา สติก็เป็นอนัตตา สมาธิก็เป็นอนัตตา ทุกอย่างก็เป็นอนัตตาอยู่แล้วไม่ต้องทำเพราะมันเป็นอนัตตาอยู่แล้ว พ่มีง! สมาธิก็เป็นอนัตตาหรือ สมาธิเป็นอนิจจัง! เพราะมันไม่คงที่ใช่ไหม สติเป็นอะไรสตินะ ตัวสติเป็นอนัตตาหรือ ตัวสตินะ เราจะพูดว่าสติกับสมาธิเราพูดเหมือนธาตุเลย ธาตุคือ วัตถุ วัตถุมันไม่มีชีวิต สมาธินี้มันไม่มี สำหรับถ้าใครไม่ได้ทำขึ้นมา ในตำรา สมาธิก็เป็นตัวหนังสือ ส.เสื่อ ม.ม้า สระ อา ธ.ธง สระอิ สมาธิมันมันชื่อ ไม่มีตัว ไม่มีชื่อเท็จจริง พอชื่อเท็จจริงนี้เกิดจากการกระทำของเรา สมาธิเกิดจากการกระทำของเรา ถ้าจิตเราสงบ จิตเราปล่อยวางนี้เป็นสมาธิใช่ไหม แล้วเราบอกว่า ตัวสมาธินี้เป็นวัตถุอันหนึ่ง มันเป็นอนัตตาไหม ไม่เป็น สติเป็นอนัตตาไหม ฉะนั้น เราถึงย้อนกลับมาไงเพราะคำสอนของเขาจะบอกว่า มันเป็นอนัตตา สติก็เป็นอนัตตา สติก็เป็นอนัตตา สมาธิก็เป็นอนัตตาแสดงว่าไม่ต้องทำใช่ไหม เพราะว่ามันเป็นอนัตตาแล้วไง ถ้าไม่ต้องทำนั้นก็ไม่มีจุดเริ่มต้น ไม่มีอย่างเช่นบอกว่า เงินนี้เป็นอนัตตา แบงค์นี้เป็นอนัตตาใช่ไหม มันไม่มีตัวมันเองใช่ไหม เราก็นั่งอยู่ที่นี่ เราไม่ทำงาน เพราะเราไม่ต้องหาตั้งค์ไ้ เพราะมันเป็นอนัตตามันไม่มี ทำไมเราต้องทำงานล่ะ เราหาเงิน เป็นอนัตตาไหม

ฉะนั้นเราบอกว่า สติ สมาธิ ไม่ใช่อนัตตา ปัญญาไม่ใช่อนัตตา ฉะนั้นเราถึงย้อนกลับมาไง เรายกให้เห็นชัดๆ ว่าไม้ๆ นี่เป็นอนัตตาหรือเปล่า เราจะปฏิเสธคำว่า

อนัตตาของเขาไง เขาว่าคำหนึ่งก็อนัตตา สองคำก็อนัตตา แล้วอะไรเป็นอนัตตาวะ! คนจะเห็นอนัตตาโดยความสมบูรณ์แบบของมันคือพระโศดาบันนะเวีย! ขบวนการของอนัตตามันเกิดขึ้นมาได้ยังไง ขบวนการของอนัตตามันจะเกิดขึ้นมันต้องมีจิต พอจิตมันรู้มันเห็นของมัน ถ้าไม่มีจิตนะ มันก็เหมือนกับสสารแปรสภาพใช้ใหม่ แล้วมีใครไปรู้มันล่ะ ไปดูในป่าสิ ไม้ล้มอยู่ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันเป็นอนัตตาใหม่ มันเป็นอนัตตาหรือเปล่า มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติเป็นสภาวะแวดล้อมที่มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นี่ไง เพราะมีประเด็นอย่างนี้ไงถึงบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาตินะ ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาตินะ โยมนี้ก็เป็นพระอรหันต์กันหมดเลย เพราะโยมเกิดมาจากธรรมชาติ การเกิดการตายเป็นธรรมชาติใหม่ การเกิดการตายเป็นธรรมชาติอันหนึ่งใหม่ แล้วเป็นธรรมะใหม่ แล้วโยมก็ได้มันมาแล้วนะ แล้วเป็นพระอรหันต์กันหรือยัง เป็นพระอรหันต์กันหรือยังล่ะ ก็ธรรมะเป็นธรรมชาติไง เข้าก็เกิดมาจากธรรมชาติ ก็เกิดมาแล้วก็ได้ธรรมชาติมาแล้ว ทำไมไม่เป็นพระอรหันต์ล่ะ?

เขาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติสรรพสิ่งเป็นธรรมชาติ ธรรมดาก็ต่อเมื่อจิตนั้นเป็นพระอรหันต์แล้วพูด แต่พวกเราปุณฺณชนี่พูดอย่างนั้นไม่ได้ เหมือนกับเราไม่มีดั่งค์เลย ดั่งค์ไม่ดี ก็กูไม่มี แต่ถ้าเรามีเงินนะ มหาศาลเลย ดั่งค์นี้ไม่ดีมันเป็นโทษนะ แล้วเรามาแจกคนอื่น โอ้อโฮ สุขยอดเลย แต่เรานี้ไม่มีดั่งค์เลย ดั่งค์ไม่ดี อสรพิษ ไม่หา ไม่เอา ดั่งค์ไม่ดี แต่กับเรามีเงินทองมหาศาลเลย ดั่งค์เก็บไว้เป็นภาระต้องแจก แตกต่างกันใหม่ ฉะนั้นที่เขาบอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราถึงบอกว่า ชิงสุกก่อนห้าม รู้ก่อนขาย มันก็เลยเป็นโทษอย่างนี้ไง ฉะนั้นเราถึงบอกว่า คำว่าเป็นอนัตตา อนัตตาอะไรนี้แล้วไม้ผู้เป็นอนัตตาใหม่ เพราะไม้มันผู้ มันมีสารอินทรีย์ย่อยสลายตัวมันเอง มันเป็นอนัตตาใหม่ล่ะ เราเอาไม้ผู้เพราะมันเห็นชัดๆ ใจ เห็นชัดๆ ว่าไม้ มันผู้ มันย่อยสลายตัวมันเอง แล้วบอกว่าเป็นอนัตตา มันเป็นสภาวะ เป็นการย่อยสลายโดยธรรมชาตินะ

คำว่าอนัตตานี้มัน เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า คือมีสิ่งมีชีวิต คือจิตรับรู้ จิตเห็นสภาวะการเปลี่ยนแปลง จิตเห็นโทษของมัน จิตนี้มีปลงธรรมสังเวช จิตนี้มันมีความกระเทือนใจ จิตนี้มันมีความสำรอก จิตนี้มีการกระเทือน สภาวะอนัตตามันสำรอกตัวมันเองเพราะมันรู้มันเห็นสภาวะ นี้ธรรมที่เป็นสังขธรรม มันเป็นมรรคผลในใจใจ มันถึงจะเป็นอนัตตา อนัตตาเพราะอะไร อนัตตาเพราะผู้ผู้เห็นมันรู้ อนัตตาเพราะมันมีผู้ผู้เห็น

มีเจ้าของมีการกระทำมีมรรคมีผล มีผู้ได้เหตุได้ผลนั้นไง พระพุทธเจ้าปรารธนาตรงนี้
ปรารธนาตรงที่จิตรู้จิตเห็นจิตต่างๆ เขาก็บอกว่า “อ้าว ก็รู้เห็น ก็ดูอยู่ ก็เห็นไง”

เห็น โดยการสร้างภาพ ที่เขา^{ู้}เขาเห็น เขาเห็นโดยการสร้างภาพเพราะจิตมันไม่
เป็นไป จิตมันไม่เป็นไปเพราะจิตมันไม่เป็นเอกภาพ จิตมันไม่หด ไม่เข้ามาในตัวของมัน
เองไง จิตมันเหมือน น้ำขุ่น น้ำมีตะกอน จิตไม่เป็นเอกภาพ ตะกอนนั่นก็คือกิเลส แต่มันมี
ความรู้สึก กิเลสกับจิตมันอยู่ด้วยกัน พอกิเลสกับจิตอยู่ด้วยกันมันออก^{ู้}ออกเห็น พอมัน
ออก^{ู้}ออกเห็นมันก็^{ู้}เห็นโดยธรรมชาติเพราะมันจำได้ พอมันจำได้ มันก็สร้าง
ภาพอย่างนั้น พอสร้างภาพอย่างนั้น “อ้อ.. ไซ้ สติมันเป็นอนัตตา โอย สมาธิเป็น
อนัตตา” ปวดหัว ภูปวดหัว เพราะปฏิบัติมาไม่เป็นแบบนี้โว้ย!

สมาธิมันจะเป็นอนัตตาได้ยังไงเพราะกุสร้างสมาธิแล้วกุทำสมาธิมาเกือบเป็น
เกือบตายกุไม่รู้ว่าเป็นอนัตตาเป็นยังไง มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วก็เจริญ อยู่กับตัว
มันเจริญแล้วก็เสื่อม เสื่อมแล้วก็เจริญอยู่อย่างนี้ ไม่รู้ว่าจะ^{ู้}เป็นอนัตตาได้ยังไง แต่พอมัน
มีหลักมีเกณฑ์ของมันนะ พอมันจับจิตจับอาการของจิตได้จับขั้น^{ู้}ได้ วิปัสสนาของมัน
ได้นะ วิปัสสนาไป นี่มันเริ่มเป็นอนัตตา มันเริ่มย่อยสลายเห็นไหม มันปล่อย ปล่อย
เป็นตังคปทาน ปล่อยๆ พอมันขาด พับ! อ้อ! มันเป็นอย่างนี้^{ู้}นี้หว่า มันเป็นอย่างนี้^{ู้}นี้หว่า
อ้อยังงละ อ้อยังง เดี่ยวมีงก็อ้อ กูก็อ้อกันอยู่นี้แหละ เพลงใหม่ออกแล้ว อ้อๆฯ เลยละ
มีง จะมีเพลงใหม่^{ู้}นะ เพลงที่^{ู้}แล้ว เปิดไป^{ู้}แล้ว สบายๆ ใ้อ์เบิร์ดมันร้องไซ้ใหม่ เพลงต่อไป
กูจะแต่งเอง อ้อ อ้อ อ้อ เลยละ คนไม่เป็นมันก็ไม่เป็นอยู่วันยังคำ

ทีนี้คำที่เราบอกว่า มัน^{ู้}เป็นอนัตตาใหม่ เราจะบอกให้โยมเห็นโทษของมันว่า ถ้า
สิ่งใดยังไม่^{ู้}แจ้งไม่^{ู้}จริง อย่าเพิ่งเชื่อ ถ้าเราบอกว่า^{ู้}เป็นอนัตตาเราก็เข้าใจตามอนัตตาแล้ว
มันก็สิ้นกระบวนการของพระพุทธเจ้าสอนแล้วไง แล้วจะทำอะไรต่อไปละ ก็อนัตตา^{ู้}ก็
^{ู้}แล้ว อะไรก็^{ู้}แล้ว แล้ว^{ู้}ได้อะไรละ ก็ได้โงโง ได้โง ดับเบิ้ลโง

มีอะไรอีก มีอีกใหม่ เอามาสิ เวลาให้พูดละไม่พูด เอาเลย

โยม : หลวงพ่อ อยากถามว่า จิตกับใจมันเหมือนกันไหมคะ

หลวงพ่อ : ประสาธานะ ถ้า^{ู้}ประสาครรมฐานรานะ เหมือนกัน แต่ในปรัยัติเขาว่า
ไม่เหมือนกัน จิตมันเป็นสภาพจิต ใจมันออก^{ู้}หรือใจเนี่ย เขาบอกว่ามันมีความรับรู้เราดู

ตำราอยู่ ตำราว่าจิตมีสภาพแบบนี้ ใจมีสภาพแบบนี้ ถ้ามันจิตเฉยๆ เขว่ามันเป็นจิตยังงี้ ใจมีสภาพออกรู้แล้วมันมีส่วนผสมอย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ เขาพูดเป็นกรณีอย่างนี้มันจะเข้าสู่ อภิธรรม ถ้าอภิธรรมเขาจะบอกเลย จิตมีสภาพแบบนี้ นี่เรียกใจนะ ใจออกรู้ว่าเป็นใจ ถ้า จิตเข้าไปธรรมค่านั้นจะเรียกจิต แต่ถ้าเป็นกรรมฐานเราเพื่อความชัดเจน จิตกับใจ ใช้แทน กันได้ ใจก็ใจเรา ใจของเรา จิตของเรา มันก็มีอยู่กับเรา มันแทนกันได้ไง เพื่อไม่ให้เกิด การฟั่นเฟือน แล้วพอเราภาวนาเข้าไปเราจะรู้เลย จิตกับใจเป็นยังงี้ เพราะว่าอย่างใจ เจตสิกเห็นไหม เจตสิกคือมันมีการรับ เวลาเราพูด เสียงมากระทบเขาเรียกเจตสิก คือ รับรู้เข้ามา เจตยานี้มันส่งออกเห็นไหม เจตนาคือเราต้องคิดใช้ไหม เราถึงมีเจตนาว่า อยากจะทำอะไร ใช้ไหม เราตั้งใจทำอะไรนี่คือเจตนาใช้ไหม เห็นไหม เจตสิกคือการ รับเข้า การรับเข้าสู่จิต เจตนาคือส่งออกมาจากมัน เวลาปฏิบัติไป นี่เราพูดเรื่องอาการ ก่อนนะ พออาการอย่างนี้ปั๊บ ทางอภิธรรมเขาบอกเลย จิต ๑๐๘ ดวง ถ้าเจตสิกนี้เป็นดวง หนึ่ง เจตยานี้เป็นดวงหนึ่ง ตัวใจเป็นดวงหนึ่ง รวมกันได้ ๑๐๘ ดวง

แต่ถ้าเป็นกรรมฐานเราละ หนึ่งเดียว ขณะที่รับรู้เจตสิกก็หนึ่งเดียว รับรู้เข้ามา แล้วมันก็รับรู้ไปถึงใจใช้ไหม แล้วถ้ามันเจตนาออกไปมันก็ออกไปหนึ่งเดียวเหมือนกัน มันจะหนึ่งตลอดไป หนึ่งคือรับรู้อารมณ์ได้หนึ่งตลอด ถ้าภาวนานะ กรรมฐานเราจะรู้ว่า หนึ่งๆๆๆ แต่ถ้าเป็นในอภิธรรมนะ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ มันวนไป แล้วเขาบอกว่า ๑๐๘ ดวง ๑๐๘ ดวงก็ยอมรับ ๑๐๘ ดวง แต่ถ้าเป็นสมาธิ หนึ่งเดียวไว้! ถ้าเป็น สมาธิ จิตมันเป็นหนึ่ง พอจิตเป็นหนึ่ง จิตออกทำงาน ทำงานยังงี้ มันก็มีสติพร้อมไปเห็น ใหม ถ้าปฏิบัติไป เขาจะบอกว่า ๑๐๘ ดวงใช้ไหม ถ้าเขาอธิบายว่า ใช้ ก็ที่ว่า ใช้ แต่มัน เป็นกิริยาที่สืบทอดกัน มันเป็นการสืบทอดกัน เรารู้เราก้เห็นได้ เอ้า ของที่มันสืบทอดมา แล้วเราเป็นหนึ่งมาตลอด เราก้เห็นตลอด เราไม่เห็นว่ามันสืบทอดกันมาหรือ เราก้เห็น แต่ ถ้าเห็นอย่างนี้ เขาเรียก อดีต อนาคต เห็นไหม ที่ว่ามันไม่เป็นปัจจุบันที่แก้กิเลสไม่ได้ กู้ก็รู้ มึงต่างหาก ไม่รู้ มึงจะเอา ๑๐๘ ดวง มึงก็ต้องเรียงกัน ๑๐๘ เข้า ๑๐๘ ออก อยู่那儿 ไอ้กูแม่งเอา หนึ่งๆๆๆ มันจะหยุดตรง ๑๐๘ ให้เป็นหนึ่ง มันหยุดตรงที่ ๕๕ ก็ เป็นหนึ่ง เพราะมันหนึ่งที่ ๕๕ เพราะเป็นหนึ่งที่ตรง ๑๐ ก็เป็นหนึ่ง เห็นไหม แต่ถ้าเป็น ๑๐ ต้องเป็น ๑๐ ถ้า ๕๕ มันก็ เห็นไหม ย้อนไปย้อนมา มัน.. ยังไม่ปฏิบัติเอ็งยังไม่รู้หรือก ว่าจิตมันเร็วแค่ไหน พอจิตมันเร็วแค่ไหนแล้วความรู้สึกความคิดมันเร็วแค่ไหน แล้วที่ว่า นี่ก็ปัจจุบัน ปัจจุบันทำไมจะไม่ใช่ปัจจุบันละ ก็กูกิดเมื่อวานนี้ กูก็ทำเดี๋ยวนี้ ก็ปัจจุบันเว้ย

ภูคิมันตั้งแต่เมื่อวานไซ้ใหม่ จะไปใส่บาตร เข้าขึ้นมาก็ทำอาหารมาเลย พอไปใส่บาตร
นี่ก็ปัจจุบันไง คิดมาตั้งแต่เมื่อวาน มันยังเป็นปัจจุบันของมันอยู่เลย

จิตของคน วุฒิกาวะมันอ่อนนะ เขาก็ว่าเขาคิดดีคิดถูกมาหมดละ แต่พอภาวนาเข้าไป
ไปนะ โอ้โฮ ๗ นี้ บุคคล ๘ จำพวกใด จิตนี้หนึ่งเดียว แต่มันพัฒนาเป็น โสดาปัตติมรรค
โสดาปัตติผล สกิทาคามรรค สกิทาคาผล อนาคามรรค อนาคาผล อรหัตตมรรค
อรหัตตผล มันก็หนึ่งเดียวนั้นแหละ แต่เป็น ๘ ระดับ ทีนี้ ๘ ระดับ นี่ก็คือว่า บุคคล ๘
จำพวก หมายถึงจิตอยู่ในระดับไหน ก็คนเดียวนั้นแหละ นี่พระพุทธเจ้าพูดไว้ละ ถ้าไม่ได้
ปฏิบัติละ ตรงนี้ก็จะงตายนะ แต่ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้พูดอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็ไม่เป็น
พระพุทธเจ้าอีกเพราะอะไร เพราะถ้าจิตหนึ่งเดียวก็น่าปลุชช แต่เวลามันเปลี่ยนไปเป็นโสดา
ปัตติมรรคก็รู้ นี่ เพราะระดับของจิตมันยกขึ้น ระดับของจิตยกขึ้นนะ ถ้าไม่ยกขึ้น โสดา
ปัตติมรรค กับ ปัญญาอบรมสมาธิจะแตกต่างกันได้อย่างไร ปัญญาอบรมสมาธิคือปัญญา
ปลุชชเรา อย่างนั้นพอเราคิดเรื่องมรรคเราก็เป็น โสดาปัตติมรรคหมดสิ เอ้า โยมคิดเรื่อง
มรรคเลย งานชอบ เพียรชอบ ความคิดชอบ ชอบหมดเลย เป็น โสดาปัตติมรรคใหม่ มัน
ไม่ใช่โสดาปัตติมรรคเพราะอะไรรู้ไหม เหมือนนักโทษ เราไม่ได้ตัวจำเลยขึ้นมา เราจะ
ฟ้องใคร เราไม่ได้ผู้ทำความเสียหายมา เราจะไปฟ้องใคร ผมฟ้องนาย ก มัน โกงผมไปห้า
ล้าน มันอยู่ไหน มันยังหนีอยู่ ผมฟ้อง แล้วฟ้องนาย ก แล้วนาย ก อยู่ไหน มันยังหนีอยู่
แล้วนาย ก เข้าคุกได้ไหม นี่ความคิดปลุชชไป

แต่ถ้าเป็น โสดาปัตติมรรค ผมฟ้อง นาย ก นาย ก อยู่ในมือนี้ไง ไอ้ ก. มันอยู่ที่นี่ ๗
นี่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล นาย ก มันทำผิด เอานาย ก เข้าคุก ศาลตัดสิน โชะ โดย
อริยสัจ โดยความจริง ตัดสินเลย ไอ้ ก. มันผิด เข้าคุก โสดาปัตติผล เปลี่ยน ไปเป็นมรรค
เป็นผลไปเลย มันมีของมัน ฉะนั้นที่ว่า ก็ดวงๆ โอ๊ย.. ไอ้ตรงนี้เขาตากถางเราเยอะ ไอ้ก็
ดวงๆ นี่ตากถางเยอะมาก แต่ตากถางยัง งี้ก็ให้ตากไปเถอะ เพราะมีงตากไม่โดนกุหรอก
กุนั่งอยู่ เอะๆๆๆ เอ็งตากอยู่โน้น โกลกุนิบหายเลย ร้อยกิโล ตากไปเลย ตากไปเถอะ ไม่
โดนกุหรอก ฉะนั้น จิตกับใจ มันใช้แทนกันได้ ใช้แทนกันหมายถึงว่า ในเมื่อเราไม่ได้
ฟันเพื่อน แล้วจากการกระทำเราจับต้องอย่างนี้ แต่พอเราเข้าไปรู้ไปเห็นเข้านะ ถ้าบอกว่า
มันเป็นบาติมันละเอียดกว่านี้ ฉะนั้นบางอย่าง อย่างที่ว่าเราพูดความรู้มันรู้ลึก แต่มันพูด
ออกมาไม่ทัน คือเวลาพูดมันต้องสมมุติไป เราจะบอกว่าเป็นสิแดง เรานึกเรื่องสิได้นะ แต่สิ
แดงมันเป็นยังงี้ว่า.. โห.. กว่าจะคิดได้ละ ๕ ปี อย่างนี้ พูดไม่ทัน มันรับรู้อยู่แล้วไง คำว่า

สีแดง ทุกคนรู้ว่าสีแดงมันคืออะไรใช่ไหม ถ้าเราพูดสีผิด ความหมายจะเพี้ยนไปเลย ฉะนั้นพอเรามีความรู้สึกอย่างนี้เพื่อต้องการจะพูดให้โยมเข้าใจ เราจะบอก แล้วสีแดง บางทีมันนี่ก็สีแดงไม่ออก มันรู้ว่าสีแดงแล้วนะ นึกใหญ่เลยนะ เพราะสีมันก็หลายสีใช้ ใหม เราจะระบุยังไง

นี่เราจะพูดถึงจิตหรือใจ ที่เราระบุ ถ้าให้มันชัดๆ อย่างนี้ ถ้าชัดๆ อย่างนี้เดี่ยวต้อง ก็ย้เข้าคอมพิวเตอร์ก่อน แล้วเราไปพูดไว้ในคอมพิวเตอร์ ต่างคนต่างกดเพื่อไม่ให้พลาด ใจ ถ้าพูดอย่างนี้พลาด พลาดเดี๋ยวมันเอาบุญแจ่มมือมาใส่ แฮะๆ เดี่ยวมันจับใส่บุญแจ่มมือ เพราะพูดผิด ต้องให้กูไปก็ย้เข้าคอมพิวเตอร์ก่อน แล้วมาคุยกันในคอมพิวเตอร์ กูจะ ไม่ให้ผิดเลย เฮอะๆ เอ้า มีอะไรอีกไหม จบนะ

เอ้า มีไหม ว่ามา โอ้ย.. พวกนี้เขาคูทุกวัน เขาคูกันจนหมดพุงแล้ว จบ

โยม : สงสารอาจารย์กลัวว่าจะเหนื่อย

หลวงพ่ : ตัวเองจะพูดละไม่ว่า พูดมา เอ้า พูดมาเลย

โยม : เคยได้ยินคำว่า อรหันต์จ้อยคะ ท่านอาจารย์

หลวงพ่ : อะไรนะ

โยม : อรหันต์จ้อย อรหันต์จ้อย

หลวงพ่ : อรหันต์จ้อย ?

โยม : คือมีอาจารย์องค์หนึ่งนะคะ สอนว่า เวลาทำ ให้เรา ไม่ต้องคิดว่าเราไม่มี อดีต ไม่มีอนาคต ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีแม้กระทั่งตัวเราเอง ดิฉันก็ถามท่านไปว่า อ้าว ในเมื่อ เราไม่มี แล้วจะเอาอะไรเป็นฐาน ฐานอยู่ตรงไหน เวลาจะทำ ท่านก็บอก ก็ไม่ต้องมีฐาน ยังไงก็ไม่เข้าใจ จะมากราบเรียนถามอาจารย์ว่าอย่างนี้มีหรือเปล่าคะ ปฏิบัติแบบนี้

หลวงพ่ : ไอนั้นอะไรนะ

โยม : เขาอ้างหลวงปู่มั่นด้วยนะคะอันนี้

หลวงพ่อบอก : ไม่มีหรอก เราจะบอกไม่มี มันไม่มีเพราะว่ามงคล ๓๘ ประการ ที่ว่า สนทนาธรรม มันมีอย่างนี้ ถ้าพูดถึงอย่างนี้ละ เราไม่ต้องฟังเลย ถ้าพูดอย่างนี้เราวางไว้เลย วางไว้แล้วไม่ฟังแล้ว เพราะมัน ไม่ต้องมีอะไรเลย ไม่ต้องมีอะไรเลย มันมีนะ คนเราหลงตัวเอง เราเคยเจออยู่ พระเล่าให้ฟัง เราไม่เคยเจอพระองค์นี้จริงๆ เขาถามว่าพระองค์นี้เกิดมาจากไหน บอกเกิดมาจากธาตุ ๔ ครูบาอาจารย์เรานะเลยละนะ ท่านพูดกับเราที่หลังนะ แม้แต่ชื่อพ่อแม่มันยังจำไม่ได้เลย แต่จะอวดตัวเองว่าเกิดจากธาตุ ๔ เพราะคนมันคือธาตุ ๔ ไซ้ไหม จะอวดว่าเรานะ พันจากสมมุติใจ ถ้าชื่อแม่ก็คือสมมุติไซ้ไหม แม่เราชื่อนางนั้น พ่อเราชื่อนายนี้ มันเป็นสมมุติไซ้ไหม จะอ้างว่าตัวเองนี้ เราเกิดจากธาตุ ๔ เพราะถ้าพ่อแม่ก็ประกอบไปด้วยดินน้ำลมไฟทั้ง ๒ คน แต่ดินน้ำลมไฟนั้น ไซ้ถ้ามันเป็นปรมาณูไซ้ไหม แต่ในเมื่อเราเกิดโดยสมมุติ เรามีพ่อแม่ไหม เราก็ต้องบอกว่า เราเกิดจากพ่อแม่มัน แต่เขาบอกว่าเราเกิดจากธาตุ ๔ เลยย้อนกลับมาไซ้ไหม

ที่บอกว่า ไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลย แล้วทำไมพระพุทธเจ้าสอน พุทธศาสนาสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง สติกับพุทโธ สติกับธัมโม ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ คนเราไม่เริ่มต้นแล้วจะเริ่มจากไหน นี่ไซ้ไหม เวลาครูบาอาจารย์ จะปฏิบัติ อย่างเช่นหลวงปู่มั่นเห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์นะ แต่ทำไมท่านเจ็บไซ้ได้ป่วย หลวงตาจะเอาอันนี้ไปให้ท่านฉัน ท่านบอก ไม่ได้ๆ ท่านบอกไม่ได้เพราะอะไร ไม่ได้เพราะตาดำๆ คือ พระในวัดมองอยู่

พระในวัดเป็นเด็กๆ พระในวัดคือเข้ามาปฏิบัติใหม่ คนที่เข้ามาปฏิบัติใหม่ก็หวังพึ่งครูบาอาจารย์ หวังความมั่นใจว่า ครูบาอาจารย์นี้เป็นครูบาอาจารย์เราจริง ที่นี้ครูบาอาจารย์เราจริงถ้าเราเห็นว่าครูบาอาจารย์ทำถูกต้อง เราก็จะเคารพบูชา แล้วทุกคนก็ศึกษาธรรมวินัยแล้วไซ้ไหม แล้วอะไรที่ฉันได้ฉันไม่ได้ แล้วตอนนั้น หลวงตาจะพูดเอง ท่านเป็นวัณโรค แล้วตอนเช้าๆ ท่านจะฉันอาหารไม่ได้เพราะคนอายุ ๘๐ แล้วเป็นวัณโรค พอสุดท้ายแล้วยังไม่ถึงเพลไซ้ไหม หลวงตาท่านก็พยายามเอาน้ำมะพร้าว น้ำนั้น น้ำมะพร้าวนี้ไปให้ท่านดื่ม เพราะท่านป่วย ท่านบอกว่า ดื่มไม่ได้ ดื่มไม่ได้ หลวงตาบอกดื่มไม่ได้เพราะอะไร ท่านบอกไอ้ตาดำๆ มันมองอยู่ หลวงตาพยายามอ่อนวอนนะ บอกว่า หลวงปู่มั่น ท่านชราภาพแล้ว แล้วท่านผู้เฒ่า ขอให้ดื่มน้ำมะพร้าวเพื่อให้ร่างกายมันได้มีสารอาหารบ้าง ท่านบอก ไม่ได้ ไม่ได้ ทำไมท่านเก็บหอมรอมริบล่ะ นี่ ขนาดลูกศิษย์ลูก

หาทุกคนปรารถนาทั้งนั้นเลยแต่ท่านไม่ทำ นี่ไง ขนาดที่ว่าท่านเป็นพระอรหันต์แล้วเห็นใหม่ ท่านยังทำเป็นแบบอย่าง

แล้วบอกไม่มีอะไรเลยหรือ มีเว้ย! มีร่างกายของหลวงปู่มั่นนี่ไง พอหลวงปู่มั่นท่านนิพพานไปแล้ว ร่างกายนั้นก็ไปเผาทั้งใจ แต่มันยังมีร่างกายนี้อยู่ มันยังมีสมมุติอยู่ มันยังมีชีวิตอยู่ไง พระพุทธเจ้าก็ยังมีชีวิตอยู่ไง ขนาดพระอรหันต์ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านยังต้องฉันข้าวอยู่ ท่านยังมีชีวิตประจำวันของท่านอยู่ แล้วนี่บอกว่าไม่มีอะไรเลย แล้วมันจะเริ่มต้นกันที่ไหน นี่ เห็นไหม แล้วอ้างหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นนี่ใครก็อ้างได้ หลวงปู่มั่นก็เหมือนพระพุทธเจ้าละ เป็นบุคคลสาธารณะ โยมศรัทธาพระองค์ไหน โยมก็บอกว่าเป็นลูกศิษย์องค์นั้นได้ไหม โยมก็ว่าได้ จริงไหม

นี่ก็เหมือนกัน เขาปฏิบัติมา หลวงปู่มั่นมีชื่อเสียงเขาเป็นลูกศิษย์ได้ไหม ก็ได้ ก็บอกว่า เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น โดยเขาคิดเองไง หลวงปู่มั่นบอกเลย ลูกศิษย์หรือเปล่าไม่รู้ถามมันดู ฉะนั้น จะเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นหรือไม่เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น ไม่สำคัญ สำคัญว่าพูดข้อเท็จจริงมา เป็นเหตุเป็นผลเป็นประโยชน์หรือเปล่า

มีโยมคนหนึ่ง ไปหาหลวงตาตอนที่ศรัทธามากๆ แล้วก็ไปกราบหลวงตาใหญ่เลย อู้หุย... ดิฉันนี่ศรัทธาสายหลวงปู่มั่นมาก ดิฉันศรัทธามากๆ หลวงตาท่านพูดเองนะ “เรามั่นใจว่า ในลูกศิษย์หลวงปู่มั่นมีทั้งดีและชั่ว ดีก็มี ชั่วก็มี” เราก็อึ้งอยู่นะ สะอึกเลย เราถึงเคารพน้ำใจหลวงตามาก แล้วเรามาวิเคราะห์ของเราเอง เพราะหลวงตาท่านพูดคำนี้มาเพราะอะไร เพราะคนๆ นี้เขาศรัทธามาก ในสายหลวงปู่มั่น แล้วไปหาพระในสายหลวงปู่มั่น ทุกองค์ก็ว่าเป็นศิษย์หลวงปู่มั่น แล้วถ้าไปเจอพระที่ทำตัวผิดๆ แล้วถ้าเขาจับได้ เขาจะเสียศรัทธาไหม แต่ท่านพูดไว้ก่อนเลยว่า ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นนี่เยอะมาก แล้วเราก็มั่นใจท่านพูดอย่างนี้นะ “เรามั่นใจมากกว่าในพระสายหลวงปู่มั่น มีทั้งดีและชั่ว” นี่เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นจริงๆ นะ แล้วเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นแบบที่ไม่เคยอยู่กับหลวงปู่มั่นเลยอ้างว่าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นก็เยอะ อย่างเช่นเรา เราเกิดไม่ทัน หลวงปู่มั่นท่านเสีย ๕๒ เรายังไม่เกิดเลย เราไม่เคยเห็นหลวงปู่มั่นเลยเพราะเราเกิดไม่ทัน อย่างเช่นเราไม่เคยอยู่กับหลวงปู่มั่นเลย แต่ก็อ้างว่าลูกศิษย์หลวงปู่มั่นนะ แล้วมันเชื่อได้ยังไงล่ะ เรายังเกิดไม่ทันเลย ใช้ออย่างนี้ ใครๆ ก็พูดได้

อย่างที่พูดเมื่อก็เห็นใหม่ อย่างมีบุคคลเป็นที่พึ่งเกิดจะมีธรรมเป็นที่พึ่ง แต่ธรรมอยู่ในหัวใจของใคร ถ้าธรรมอยู่ในหัวใจของใครเขาจะไม่พูดปิดพูดโกหก ถ้าเราพูดโกหก โยมๆ รับ รับศีลๆ โยมๆ รับศีลๆ เราจะหาศีลอะไรไปให้โยม ก็กูยังโกหกอยู่เลย ศีล ๕ ไม่ให้มุสา แล้วเราจะให้ศีล โยม เราจะเอาอะไรไปให้ในเมื่อยังโกหกอยู่ ฉะนั้น คำพูดอย่างนั้น ถ้าลูกศิษย์หลวงปู่มั่นจริงๆ ก็เยอะมาก แต่ที่บอกว่า “ไม่ต้องมีอะไรเลย” นี่มันหลีกลอย ฟังหลวงตาตี พุทโธนะ สตินะ ตลอดเลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเริ่มต้นพื้นฐานเล็กๆ ต้องให้มันชินให้มาก่อน การฝึกสอนภavana มันต้องให้เด็กทำมาหากินเป็น เด็กขึ้นอยู่โดยตัวเองได้ แล้วเด็กคนนั้นมันจะเจริญมา ไม่ใช่สอนอย่างคนอายุ ๘๐ คนอายุเจ็ดแปดสิบเขาอยู่กับโลกมาทั้งชีวิตเขาเบื่อหน่ายแล้ว ใจนั้นก็กรณีนั่นนะ เจ็ดแปดสิบแต่ถ้ายังทำสมาธิไม่เป็นมันก็เหมือนเฒ่าทารก เฒ่าทารก เหมือนอ่อนๆ เหมือนเด็กๆ นั่นแหละ

จิตของคนถ้ายังชินไม่ได้ สอนอะไรไปไม่มีประโยชน์หรอก ถ้าจิตของคนยังชินไม่ได้ เราเอาเงิน ล้านสองล้านแล้วไปให้เด็กๆ มันใช้สิ ดูซิว่าเด็กคนไหนมีเงินล้านสองล้านแล้วมันจะเอาตัวมันรอดได้ เด็กทารก เอาเงินให้มันสิ แม้แต่ทองบาทสองบาทไปแขวนคอมันยังอันตรายเลย อย่างว่าแต่เงินเป็นล้านๆ แล้วให้มันเอาไป

นี่ก็เหมือนกัน นี่จะบอกว่าสติปัญญา การทำสมาธิที่ว่าไม่มีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ มึงกลับไปคิดใหม่ พุคผิต พุคใหม่ได้ มึงกลับไปคิดใหม่ นี่พูดถึงว่า อรหันต์จ้อย มันไม่มีหรอก คนภavanaขนาดไหน พ่อแม่ถ้ารักลูก พ่อแม่ต้องให้ลูกมีการศึกษา พ่อแม่ต้องให้ลูกมีอาชีพ พ่อแม่ต้องให้ลูกขึ้นในสังคมได้ ไม่มีพ่อแม่คนไหนบอกเอ็งเกิดมาแล้วไม่ต้องเรียนหนังสือพ่อแม่จะเลี้ยงเอ็งตลอดชีวิต เอ็งไม่ต้องทำอะไรเลย สบายๆ ไปวันๆ กูให้มึงกินทั้งชาติเลย พ่อแม่คนไหนสอนอย่างนั้นบ้าง ไม่มีหรอก แล้วธรรมะนี้ละเอียดอ่อนกว่าเรื่องวิชาชีพมากนัก มากนักตรงไหน มากนักตรงวิชาชีพ เรามีอาชีพ เราก็ทำอาชีพได้แล้ว แต่ใจนี้ ใครรักษามันได้ ใจ ใครรักษามันได้

ที่เราออกมา ออกมาพูดอย่างนั้นเพราะเราสังเวชตรงนี้ไง สังเวชที่ว่าสังคมไทยมันจะเหลวแหลกเรื่องการปฏิบัติ เอาหัวเดินต่างเท้ากัน สบายๆ อยู่ นั่นนะ จนกูรำคาญ เขาเอาตีนเดิน เอาเท้าเดิน ไม่เอาหัวเดินหรอก ไม่มีใครเอาหัวเดินต่างเท้า แต่ปัจจุบันนี้กำลังจะเอาหัวเดินต่างเท้ากัน เราถึงออกมาพูดไง ที่ออกมาพูด ต้องการให้สังคมเอาเท้ามา

เดินอย่างเก่า ให้เอาเท้ามาเดินอย่างเดิม ไม่ใช่เอาหัวเดิน มันจะขึ้นแล้วนะ เดี่ยวศาลา
แตก จบไหม เอวัง